

YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN LAATIMINEN PARKANON KAUPUNGILLE

Kaisa Valkonen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2011
Environmental Engineering
Tampere University of Applied Sciences
Tampereen ammattikorkeakoulu

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Environmental Engineering -koulutusohjelma

VALKONEN, KAISA: Ympäristönsuojelumääräysten laatiminen Parkanon kaupungille

Opinnäytetyö 32 s., liitteet 26 s.
Toukokuu 2011

Tämän työn tarkoituksena oli laatia Parkanon kaupungille ehdotus kunnallisiksi ympäristönsuojelumääräyksiksi. Ympäristönsuojelulain 19 §:n mukaan kunnilla on mahdollisuus antaa paikallisiin erityispiirteisiin perustuvia määräyksiä, joiden tarkoituksena on kyseisen lain täytäntöönpano kunnallisella tasolla. Ympäristönsuojelumääräykset siis täydentävät lainsäädäntöä antamalla siitä sovelluksia paikallisiin olosuhteisiin. Ympäristönsuojelumääräykset eivät kuitenkaan koske ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraista tai ilmoitusvelvollista toimintaa eivätkä puolustusvoimien toimintaa.

Työn taustatutkimus perustui kirjallisen aineiston, erityisesti muiden paikallistason säännösten sekä aiheeseen liittyvien lakien, säädösten ja asetusten, tutkimiseen. Vertailukohtana käytettiin muiden vastaavankokoisten kuntien ympäristönsuojelumääräyksiä. Ehdottoman tärkeitä paikallisen näkökulman kannalta olivat kunnan viranomaisilta saadut asiantuntevat näkemykset ja muokkausehdotukset. Jotta ympäristönsuojelumääräykset tulisivat voimaan, täytyy niille lisäksi saada kaupunginvaltuuston hyväksyntä.

Tässä raportissa käydään läpi Parkanon ympäristönsuojelumääräykset aihepiireittäin, tarkastellen niitä kokonaisuuksina yksittäisten määräysten sijaan. Määräysten laatimisprosessissa nousi esiin joitakin haasteellisempia kohtia, kuten tyytymättömyyttä herättänyt haja-asutusalueiden jätevesiasetus sekä öljy- tai polttoainesäiliöiden tarkastusvelvollisuus ja kunnossapito. Näiden lisäksi määräyksiä annettiin muun muassa ilmansuojelusta, lannan levityksestä, lumen ja sulamisvesien käsittelystä sekä meluntorjunnasta.

Kenties haasteellisinta määräyksissä on löytää kultainen keskitie sille, mikä on ympäristönsuojelullisesti parasta ja mikä toimii käytännössä. Vaatimusten lieventäminen voi lopulta olla parempi kuin liian tiukat määräykset, mikäli ne muutoin kohtaavat liian suurta vastustusta ja jäävät sen takia antamatta. Välillä ympäristön kannalta paremmat ratkaisut saivat väistyä toteutettavuuden tieltä. Ympäristönsuojelumääräykset ovat kuitenkin vähintään lain vaatimalla tasolla, eivätkä ne saa olla ristiriidassa myöskään muiden samantasoisten säännösten, kuten jätehuoltomääräysten kanssa. Kokoamalla yhteen kunnalle oleelliset ympäristönsuojelulliset vaatimukset ympäristönsuojelumääräykset helpottavat kuntalaisten tiedonsaantia sekä valvontaa tekevien viranomaisten työtä.

Asiasanat: ympäristönsuojelumääräykset, ympäristönsuojelu, Parkano

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in Environmental Engineering

VALKONEN, KAISA: Devising environmental protection regulations for the town of Parkano

Bachelor's thesis 32 pages, appendices 26 pages
May 2011

The purpose of this work was to make suggestions for municipal environmental regulations for the town of Parkano. Municipal environmental protection regulations are based on 19 § of the Environmental protection act. According to the act, municipalities may make regulations that are based on local circumstances in order to better carry into effect the act in question. The regulations do not apply to defence forces, or actions requiring notification to the authorities, or those requiring an environmental permit.

The basis of this study was a search of existing written material, especially that found in other local regulations or legislative texts. Examples of other municipalities' environmental protection regulations were used as a comparison reference. Comments and suggestions for improvements made by Parkano municipality officials were also essential in adapting the regulations to suit local circumstances.

In this report, the environmental protection regulations are studied by topic as part of an entity, rather than by separate, isolated regulations. Certain topics were more problematic than others, such as waste water treatment outside a sewer network, due to a controversial Government decree on waste water that was being amended at the time of writing. Other areas covered were, for example, air quality protection and noise control.

It was not always easy to find a suitable solution, which took into consideration both environmental protection and public opinion. Making regulations less strict may in the end be more advantageous than those made too strict. Otherwise, they may face strong opposition and never be taken into use. In some cases, practicality took precedence over environmental issues, although the regulations always adhere to the minimum standards set by law. By compilation of all environmental issues essential to the municipality, the environmental protection regulations offer an easily available source of information for citizens, as well as facilitating the work of municipal officials.

Key words: environmental protection regulations, environmental protection, Parkano

ALKUSANAT

Tämän työn kirjoittaminen on ollut oppimisprosessi, jonka jälkeen osaan ainakin osoittaa kaikki asiat jotka nyt tekisin toisin. Mutta se kai itsessään on syy miksi tällaisia töitä ylipäänsä tehdään: työ tekijäänsä opettaa, ja lopputyön jälkeen ollaan hieman lähempänä ammattilaista. Olen oppinut paljon, ja uskon että se auttaa tarttumaan uusiin töihin jatkossa varmalla otteella.

Olen kiitollinen Parkanon kaupungille mahdollisuudesta tähän työhön. Kiitos erityisesti Jarmo Kyöstille ja Maiju Koholle käytännön järjestelyistä työn toteuttamiseksi. Kiitos kuuluu myös muille Parkanon kaupungin puolesta määräysten valmisteluun osallistuneille.

Kiitän ohjaajaani ja koulutusohjelmamme entistä johtajalle Marjukka Dyeria joustavuudesta ja kannustuksesta. Kiitos myös nykyiselle koulutusohjelman johtajalle Eeva-Liisa Viskarille. Erityiskunniamaininta samassa veneessä soutaneille luokkatovereilleni: oli ilo matkata kanssanne!

Tampereella 25.5.2011

Kaisa Valkonen

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN VALMISTELU	9
2.1 LAILLISET PERUSTEET	9
2.2 MUUTA HUOMIOITAVAA	11
3. PARKANO - TAUSTAA.....	13
3.1. ELINKEINOELÄMÄ JA PALVELUT.....	13
3.2. YMPÄRISTÖN TILA JA LUONNONALUEET	14
3.3. VESIHUOLLON KEHITYSNÄKYMÄT	14
4 TYÖSKENTELYTAVAT	16
5 EHDOTUS PARKANON YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSIKSI.....	17
5.1 ERITYISET PAIKALLISET OLOSUHTEET	17
5.2 JÄTEVEDET	18
5.2.1 Haja-asutuksen jätevesihuolto	18
5.2.2 Muut jätevedet.....	21
5.3 JÄTTEET JA KEMIKAALIT	22
5.4 LANNAN LEVITYS JA VARASTOINTI	23
5.5 ILMANSUOJELU	24
5.6 MELUNTORJUNTA	25
5.7 MUUT MÄÄRÄYKSET.....	25
6 POHDINTAA	27
6.1 HUOMIOITA	27
6.2 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA KEHITTÄMISEHDOTUKSIA.....	29
LÄHTEET	31
LIITTEET	33

1 JOHDANTO

Yksilön valinnanvapaus on lisääntynyt ja kulutustaso kasvanut roimasti viime vuosikymmeninä, ja niiden myötä ympäristön kuormitus on raskaampaa kuin koskaan aiemmin. Ympäristönsuojelunäkökohtien sisällyttämisen elinkeinoelämään ja muuhun yhteiskunnan toimintaan voikin sanoa jo olevan enemmän sääntö kuin poikkeus, ja useissa yhtiöissä on toteutuksessa ympäristöstrategia tai suunnitelma. Tulevaisuudessa ympäristövaikutukset tulevat vain korostumaan ja joutumaan yhä laajemman huomion kohteeksi. Samaan aikaan ympäristönvalvontaan varatut resurssit tiukentuvat jatkuvasti.

Ympäristönsuojelun toimeenpanon lainopillinen tae on ympäristönsuojelulaki 86/2000, jonka tarkoituksena on muun muassa ehkäistä ympäristön pilaantumista ja vähentää siitä aiheutuvia vahinkoja. Myös muun muassa vesilaista 254/1961, maankäyttö- ja rakennuslaista 132/1999 sekä kemikaalilainsäädännöstä löytyy ympäristönsuojelua koskevia rajoituksia, määräyksiä ja vaatimuksia. Näiden valvonta ei kuitenkaan kuulu ainoastaan ympäristönsuojeluviranomaisille, vaan ne on jaettu eri viranomaisien, kuten pelastuslaitoksen ja poliisin, kesken. Suuressa määrin luontoon tai ympäristöön vaikuttava toiminta vaatii ympäristöluvan, jonka hakumenettelystä myös on säädetty ympäristönsuojelulaissa ja ympäristönsuojeluasetuksessa 169/2000. Muu toiminta on ollut lain tulkinnan varassa ja vaatinut jatkuvaa valvontaa.

Ympäristönsuojelulain (86/2000) tultua voimaan ympäristölupaa vaatimatonta toimintaa koskemaan on kuitenkin voitu antaa samaisen lain 19 § nojalla kunnallisia ympäristönsuojelumääräyksiä. Näillä määräyksillä on tarkoitus tarkentaa ympäristönsuojelulakia koskemaan paikallisia erityisoloja ja täten toteuttaa tehokkaammin kyseisen lain täytäntöön panemista. Ympäristönsuojelumääräysten antaminen on kuntien vastuulla, ja niiden valmisteluun tulee myös kuntalaisten saada osallistua. Näin varmistetaan yleisluontoisen lain pykälien käytännön toteutus ja soveltaminen paikallisiin olosuhteisiin. (Vitikka & Valpasvuori 2005, 4-5)

Ympäristönsuojelumääräyksissä voi antaa kieltoja, rajoitteita tai vaatimuksia koskien esimerkiksi valtioneuvoston jätevesiasetuksessa säädettyjä eri puhdistustason alueita, ilmanlaatuun ja -suojeluun vaikuttavia toimenpiteitä sekä häiritsevän melun ehkäisyä. Määräyksissä voi antaa myös ohjeistusta suositelluista toimenpiteistä ja laitteista ja näin käyttää määräyksiä välineenä ennaltaehkäisevässä ympäristönsuojelutyössä (Vitikka & Valpasvuo 2005, 6). Määräykset ovat samalla paikallisia ympäristöseikkoja koskeva toimintaohjekokonaisuus, joka lakeja helpommin lähestyttävänä tiedonlähteenä helpottaa myös ympäristönvalvontaviranomaisten työtä.

Tämän työn tarkoituksena on ollut laatia ehdotus ympäristönsuojelumääräyksiksi, joita Parkanon kaupunki voisi käyttää ympäristönsuojelun selkeyttämiseen ja ohjeistukseen alueellaan. Määräykset kattavat osa-alueita vesiensuojelusta ja -käsittelystä ilmasuojeluun, meluntorjuntaan ja öljyvahinkojen ehkäisemiseen. Määräysten lähtökohta on asettaa paikallisiin oloihin ja hyväksi havaittuihin tapoihin perustuvat mahdollisimman yksiselitteiset normit, joiden mukaan kaupunkilaiset ympäristönsuojelukysymyksissä toimivat. Vastaavasti määräykset voivat puuttua paikkakunnalla ongelmallisiksi muodostuneisiin seikkoihin, joiden ratkaisua kieltäminen tai rajoittaminen ympäristönsuojelumääräyksissä voi edesauttaa.

2 YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN VALMISTELU

2.1 Lailliset perusteet

Vuonna 2000 voimaantulleen ympäristönsuojelulain (86/2000) ensisijainen tavoite on ”ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia vahinkoja”, sekä muun muassa taata turvallinen ja terveellinen elinympäristö. Lakia tulee soveltaa kaikkeen toimintaan, josta on mahdollista aiheutua ympäristön pilaantumista. Laissa määritellään ympäristön pilaantumisen olevan sellaista ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun joutumista ympäristöön, mistä seuraa haittaa luonnolle, terveydelle, yleiselle viihtyvyydelle, kulttuuriarvoille tai omaisuudelle (Ympäristönsuojelulaki 86/2000).

Ympäristönsuojelulain (myöhemmin viittauksissa YSL) 86/2000 19 §:ssa oikeutetaan kunnat antamaan ”lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä”, toisin sanoen kunnallisia ympäristönsuojelumääräyksiä. Näitä määräyksiä voi antaa koskemaan muun muassa toimia, rajoituksia tai rakennelmia, joiden tarkoituksena on ehkäistä päästöjä ja niiden haittavaikutuksia ympäristöön; melun ja värinän torjuntaa; alueita, joilla esimerkiksi jätevesien laskeminen maahan on kielletty tai lannan levitystä rajoitettu; sekä velvollisuutta antaa ympäristövalvontaa varten tarvittavia tietoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kuitenkin tehdä poikkeuksen ympäristönsuojelumääräysten noudattamiseen, mikäli siihen on painavat, määräyksissä annetut perusteet (YSL 86/2000).

Kirsi Vitikan ja Vesa Valpasvuon Kuntaliitolle laatiman ohjeistuksen (Kunnan ympäristönsuojelumääräykset 2005, 5) mukaan määräysten tarkoituksena on tarkentaa ja selventää ympäristönsuojelulakia niin, että sillä saadaan huomioituksi paikalliset erityisolosuhteet. Valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetukset ovat valtakunnallisia, ja sen vuoksi yleisluontoisuutensa takia usein hankalia soveltaa paikallistason ympäristönsuojeluun käytännössä (Vitikka & Valpasvuo 2005, 5). Yleistäen voisi sanoa, että määräykset on tarkoitettu koskemaan tavallisten kuntalaisten toimintaa. Sen sijaan ympäristöluvanvarainen toi-

minta, puolustusvoimien toiminta, 30 §:n mukainen lyhytaikainen koeluontoinen toiminta, 62 §:n mukaiset poikkeustilanteet sekä 78 §:n mukainen maaperän puhdistaminen jäävät ympäristönsuojelumääräysten toimivallan ulkopuolelle (YSL 86/2000).

Ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan kun kunnanvaltuusto on ne päätöksellä hyväksynyt, ja määräyksistä ja niiden voimaantulosta on annettu julkinen kuulutus (YSL 86/2000). Koska ympäristönsuojelumääräysten antamisvalta kuuluu kunnalle ja koska kuntalaisilla on oikeus vaikuttaa niiden lopulliseen muotoon (Vitikka & Valpasvuo 2005, 4), on tärkeää asettaa määräysten vaatimuksille realistinen taso niin, että ne saavat kunnanvaltuuston hyväksynnän. Valmistelusta tulisi myös tiedottaa ajoissa, jotta kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua laatimisprosessiin.

Ympäristönsuojelulain pykälät 6, 7 ja 8 käsittelevät toimintojen sijoittamista sekä maaperän ja pohjaveden pilaamista (YSL 86/2000). Toiminnot tulee sijoittaa 6 § mukaan siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumisen vaaraa tai että pilaantuminen voidaan ehkäistä. Sijoittamisessa ja vaaran todennäköisyyttä arvioi-
dessa tuleekin huomioida toiminnan luonne sekä alueen käyttötarkoitus. Toiminnan sijoittaminen ja sitä kautta ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen liittyy vahvasti kieltoihin maaperän ja pohjaveden pilaamisesta, joita käsitellään 7 ja 8 §:ssä.

Pykälän 7 mukaan maaperään ei saa päästää mitään sellaista, joka aiheuttaa vaaraa terveydelle tai ympäristölle tai laskee yleistä viihtyvyyttä. Samaten 8 §:n nojalla pohjavesialueilla ei saa johtaa ainetta tai energiaa mihinkään, mistä ne voivat aiheuttaa pilaantumisvaaraa pohjavesille ja siten terveysriskiä tai muuta yksityisen edun loukkausta (YSL 86/2000). Maaperän ja pohjavesien suoje-
lu on kokonaisvaltaista, eivätkä niitä uhkaavat päästölähteet rajoitu vain tietynlaiseen toimintaan. Kyseisten päästöjen eliminointi tai niiden haittavaikutusten estäminen maaperään ja pohjavesiin onkin huomioitu lähes jokaisessa määräyksessä. Ympäristölle haitallisten päästöjen ehkäisy on ympäristönsuojelulain ensisijainen tavoite, joten se on olennaisesti mukana ympäristönsuojelumääräyksissäkin. Siksi tämän työn kappaleessa 5, jossa käydään läpi määräyksiä aihealueit-
tain, maaperän- ja pohjavedensuojelun on automaattisesti oletettu sisältyvän

määräyksiin niiden aiheesta riippumatta eikä toimintojen vaikutusta pohjaveteen tai maaperään ole välttämättä enää erikseen mainittu.

2.2 Muuta huomioitavaa

Kirsi Vitikka ja Vesa Valpasvuori (2005, 5) toteavat, että ympäristösuojelumääräysten tulisi nimenomaan nostaa esiin paikallisten erityispiirteiden vaikutus ympäristönsuojelulain täytäntöönpanoon eikä toistaa jo olemassa olevia lakeja tai määräyksiä. Sen sijaan kyseisiin lakeihin tai muihin vastaaviin määräyksiin voi ympäristönsuojelumääräyksissä viitata. Ympäristönsuojelumääräykset eivät myöskään saa olla ristiriidassa muiden samanarvoisten määräysten tai säännösten kanssa, joita ovat muun muassa rakennusjärjestys, jätehuoltomääräykset sekä osa kaavamääräyksistä. Näin vältetään suurimpia päällekkäisyyksiä muiden yhtä aikaa noudatettavien määräysten kanssa ja väärinymmärryksen vaara pienenee. Mikäli kuitenkin muista määräyksistä löytyy jokin olennaisesti ympäristönsuojeluun liittyvä määräys, voi sen tarvittaessa ottaa mukaan myös ympäristönsuojelumääräyksiin. (Vitikka & Valpasvuori 2005, 3)

Ympäristönsuojelumääräykset tulee Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan myös perustella (Vitikka & Valpasvuori 2005, 6). Edellä mainittujen lakien tai muiden määräysten suoran lainaamisen välttämiseksi olisi hyvä erikseen selvittää joko viittauksin tai perusteluissa, mihin lakiin tai muuhun määräykseen kyseinen ympäristönsuojelumääräys perustuu. Samalla ympäristöviranomaisen tai muun määräyksiä tutkivan työ helpottuu, kun määräyksen mukana noudatettava laki on selkeästi merkitty. Tämä lienee yksi syy, miksi perusteluja pidetään kuntaliiton näkökulmasta vaadittavina, vaikka ympäristönsuojelulaki itsessään ei niitä edellytä. Perustelujen tarkoituksena on luonnollisesti myös selvittää maallikolle mistä määräyksessä on kysymys, ketä se koskee ja minkä takia se on annettu (Vitikka & Valpasvuori 2005, 6).

Useita ympäristönsuojelumääräyksissä käsiteltyjä osa-alueita koskevia määräyksiä on aiemmin annettu kaupungin järjestyssäännössä. Järjestyslain 642/2003 tultua voimaan järjestyssäännöt kumottiin, joten niissä annetut usein hyvinkin hyödylliset määräykset eivät sen jälkeen ole olleet voimassa. Näitä

korvaavia määräyksiä on nyt pyritty lisäämään ympäristönsuojelumääräyksiin. Esimerkkinä järjestyssäännöstä löytyneistä ympäristönsuojelumääräyksiinkin pätevistä säännöistä mainittakoon koirien haukkumisesta aiheutuvat meluhaitat ("21 § Ettei koira toistuvalla haukunnallaan tai ulvonnallaan häiritse ympäristöä tai talon asukkaita") sekä autojenpesun rajoitukset ("6 § Ajoneuvon peseminen tai muu huoltaminen on yksityisen alueen ulkopuolella kielletty muualla kuin tällaisiin tarkoituksiin määrätyillä paikoilla"). Myös ilmasuojelua ja ongelmalliseksi huomattua turpeen yksityispolttoa koskien 20 § voi käydä esimerkistä ympäristönsuojelumääräykselle ("Ilmeisesti häiritsevä pölyn, savun tai hajun aiheuttaminen ja muu sellainen toiminta on kielletty taajaan rakennetulla alueella") (Parakanon kaupungin järjestyssääntö, 1998)

Muista valmistelussa käytetyistä lähteistä lisää kappaleessa 4.

3. PARKANO - TAUSTAA

Parkano on noin 7000 asukkaan kaupunki, joka sijaitsee Pirkanmaan maakunnan luoteisosassa, Etelä-Pohjanmaan ja Satakunnan rajalla. Parkanon pinta-ala on 909,76 km², josta vesistöä on 57,49 km². Pirkanmaan puolella kaupungin rajanaapureita ovat Kihniö, Ylöjärvi ja Ikaalinen, Satakunnassa Jämijärvi, Kankaanpää ja Karvia, sekä Etelä-Pohjanmaalla Jalasjärvi. Kankaanpään ja Jämijärven kanssa on suunnitteilla kuntaliitos, josta sopimus on aikataulun mukaan määrä tehdä kesäkuussa 2011 tai viimeistään loka-marraskuussa 2011. Mahdollisen yhdistymisen on tarkoitus tapahtua alkuvuodesta 2013. (Muistio 4/2011)

3.1. Elinkeinoelämä ja palvelut

Palvelusektorin rinnalla erityisesti metalliteollisuudella sekä puunjalostuksella on perinteisesti ollut vahva rooli Parkanon taloudessa. Maa-, kala- ja metsätalous kattavat noin 8,9 % kaupungin elinkeinoelämästä (Yleistietoa Parkanosta 2009). Tulevaisuudessa muoviteollisuudesta odotetaan tulevan kaupungille yhä tärkeämpi valttikortti (Visio ja strategia 2008). Parkanossa toimii myös Metsäntutkimuslaitos METLA:n tutkimusyksikkö (Parkanon tutkimusmetsät). Parkanon joet ja järvet tarjoavat hyvät mahdollisuudet urheilukalastukseen, ja kolmostien varteen kasvaneen liikekeskittymän ansiosta Parkanossa on väkilukuun nähden laajat kauppapalvelut (Yleistietoa Parkanosta 2009).

Kaikki Parkanossa käytetty raakavesi on pohjavettä, jota nostetaan Vuorijärven, Karjaanmaan ja Kuivasjärven pohjavesialueiden vedenottamoilla. Lisäksi jonkin verran vettä ostetaan nykyisin Ähtärin varikon alaisuuteen kuuluvalta entiseltä Pioneerivarikolta, jonka vedenottamo sijaitsee Isokankaan pohjavesialueella. Parkanon kaikki jätevedet käsitellään Parkanon keskuspuhdistamolla, jonka toiminta-ajaksi vuoden 2008 saneerauksen jälkeen arvioitiin ainakin 20 vuotta (Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2008).

3.2. Ympäristön tila ja luonnonalueet

Parkanon pohjavesialueet ovat suurimmaksi osaksi keskittyneet kahdelle pohjois-eteläsuunnassa kulkevalle harjujaksolle, joista läntinen kulkee Ikaalisista Mustajärvelle, itäinen harjualue taas jatkuu Heittiöjärveltä Kihniön puolelle (Parkanon pohjavesialueet). Vedenhankinnan kannalta merkittävät ja siihen soveltuvat I- ja II-luokan pohjavesialueet on esitetty liitteissä 3, 4, 5, 6 ja 7.

METLA:n mukaan Parkanoon on perustettu kolme vanhojen metsän suojelualuetta, Elämänmäki, Matolammi ja Pitkäjärvenvuori. Myös osa Karvian kanssa yhteisestä Häädetkeitaan luonnonpuistosta sijaitsee Parkanon alueella. Metsien lisäksi suojelussa on Mäntyniemen suoalue (Metla Parkano -suojelualueet). Parkanossa on myös kymmenen Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa, arvokkaaksi luokiteltavaa luonnonsuojelualuetta (Parkanon Natura-alueet). Tutkimuskäytössä on Parkanon alueella noin 2100 ha tutkimusmetsää, josta suuri osa on turvesuota (Metla Parkano -tutkimusalueet).

3.3. Vesihuollon kehitysnäkymät

Parkanon väestöjakauman on ennustettu muuttuvan niin, että väkimäärä haja-asutusalueilla vähenee ihmisten muuttaessa taajamiin (Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2008). Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa (2008) mainitaan tavoitteiksi jätevesien määrän vähentäminen sekä haja-asutuksen liittäminen mahdollisuuksien mukaan keskitettyyn jätevesien käsittelyyn pois kiinteistökohtaisista menetelmistä. Suunnitelman mukaan suuri osa herkistä alueista, erityisesti pohjavesialueista, tullaankin liittämään tai suunnitellaan liitettävän viemäri-verkoston pariin (2008). Muilla haja-asutusalueilla keskittynyt jätevesihuolto tarkoittaisi osuuskuntien perustamista, joten se riippuu siis asukkaiden tahdosta ja mahdollisuuksista.

Lopulta haja-asutuksen kiinteistökohtaisen jäteveden käsittelyn pariin ei näyttäisi jäävän kovin suurta osaa asunnoista: vuonna 2020 viemäriverkkoon liittyneinä ennustetaan olevan noin 91 % talouksista. Tämän lisäksi täytyy toki huomioida myös loma-asunnot, joita vuonna 2009 oli 1213 (Tilastokeskus 2009).

Kihniöstä Parkanon keskusjätevedenpuhdistamolle on rakenteilla siirtoviemäri. Sen valmistuessa keskusjätevedenpuhdistamolle siirtyisi paitsi Kihniön myös Pioneerivarikon vesien puhdistus. Samaan uomaan on tarkoitus sijoittaa myös runkovesijohto Kihniön vesihuollon varmistamiseksi poikkeustilanteissa (Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2008).

4 TYÖSKENTELYTAVAT

Pääasiallisesti työskentely oli tiedonhankintaa ja perustui kirjallisten lähteiden tutkimiseen. Kuitenkin paikallisten erityispiirteiden ja -tarpeiden mukaan saamisessa suurena apuna oli paikallisten virkamiesten asiantuntemus. Prosessin edetessä kunnan viranomaiset esittivät näkemyksiään määräysten tarpeellisuudesta ja oikeellisuudesta sekä ehdotuksia muutoksiksi. Näin tulikin esille monia seikkoja, jotka olisivat muuten jääneet huomiotta, ja samalla löytyi lisää selvitettäviä kysymyksiä.

Kunnan omien asiantuntijoiden mielipiteiden lisäksi työhön saatiin arvokkaita neuvoja myös Pirkanmaan Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskuksen (myöhemmänä tekstissä ELY-keskus) sekä Tampereen aluepelastuslaitoksen asiantuntijoilta. Myös kyseisten tahojen julkaisemaa materiaalia on hyödynnetty, erityisesti mainittakoon ELY-keskuksen, Tampereen aluepelastuslaitoksen ja Tampereen kaupungin ympäristötoimen toimittamat oppaat öljysäiliöiden huollosta, tarkistuttamisesta ja käytöstä poistosta. Haja-asutuksen jätevesihuollon uudistuksen myötä jätevesien käsittely haja-asutusalueilla on olennainen osa ympäristömääräyksiä, joten ympäristöministeriön oppaat aiheesta ovat olleet tarpeen määräysten valmisteluprosessissa.

Ympäristönsuojelumääräysten antaminen on mahdollista ympäristönsuojelulain 19 §:n nojalla, joten luonnollisesti ympäristönsuojelulaki sekä muut aiheeseen liittyvät lait sekä valtioneuvoston päätökset ja asetukset muodostavat määräysten selkärangan. Kunnallisista dokumenteista muun muassa Parkanon kaupungin rakennusjärjestys (2001), jätehuoltomääräykset (2005), jo kumoutunut järjestyssääntö (1998) sekä vesihuollon kehittämissuunnitelma (2008) ovat toimineet lähteinä ympäristönsuojelumääräyksiä laadittaessa. Vertailukohtana on käytetty muiden asukasluvultaan ja pinta-alaltaan samankaltaisten (esimerkkeinä Virrat ja Keuruu) kuntien ympäristönsuojelumääräyksiä.

5 EHDOTUS PARKANON YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSIKSI

Koska ympäristönsuojelumääräykset laaditaan ”ympäristönsuojelulain täsmen-
tämiseksi” (Vitikka & Valpasvuo 2005) ja paikallisiin olosuhteisiin sopivaksi, tu-
lee niissä ennen kaikkea huomioida kohdekaupungin ympäristöolosuhteet ja
elinkeinorakenne. Parkanon kaupunginvaltuuston vision (2008) vuodelle 2015
mukaan ”Parkano on seutukunnallinen kaupan ja teollisuuden keskus, joka tar-
joaa kuntalaisille kattavat ja laadukkaat palvelut turvallisessa ja luonnonkauniis-
sa ympäristössä.” Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja turvallisen, luonnon-
kauniin ympäristön takaamiseksi on paikallaan laatia yleisesti noudatettavat
ympäristönsuojelumääräykset, jotka velvoittavat yksityishenkilökin toiminnal-
laan edistämään ympäristönsuojelua. Seuraavassa käydään läpi laadittu ehdo-
tus Parkanon ympäristönsuojelumääräyksiksi aihealueittain. Yksittäisiä määrä-
yksiä ei kappaleessa ole tarkoitus eritellä, vaan selvittää mahdollisia ongelmal-
kohtia sekä ylipäättään määräysten perustaa ja tarpeellisuutta. Ympäristönsuo-
jelumääräykset, erityishuomioalueiden kartat sekä määräysten perustelut löyty-
vät liitteinä työn lopusta.

5.1 Erityiset paikalliset olosuhteet

Vitikka ja Valpasvuo (2005, 5) mainitsevat yhdeksi ympäristönsuojelumääräys-
ten laadinnan tärkeimmäksi painopisteeksi erityisalueiden määrittelyn ja tarkoi-
tuksenmukaisen rajaamisen sekä näiden alueiden selkeän esittämisen kartalla.
Useimmissa tapauksissa ja esimerkkiehdotuksissa (Vitikka ja Valpasvuo 2005)
tämä tarkoittaa erityisesti pohjavesialueiden ja muiden vedenoton kannalta tär-
keiden tai pilaantumisherkkien alueiden huomioonottamista, sekä taajama-
aluetta.

Parkanoon erityiskohtelua vaativiksi alueiksi esiin nousivat juuri pohjavesialueet
sekä rantavyöhyke. Yleisesti ottaen pohjavesialueeseen lukeutuvat sekä I luo-
kan (yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue), II luokan
(vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue), että III luokan (muu pohjavesialue)
pohjavesialueet (HajaKäsi -työryhmä 2003). Parkanossa erityiskohtelua vaati-
viksi nähtiin vain I ja II-tyypin pohjavedet sillä III-alueille ei ollut käyttösuunnitel-

mia (Parkanon pohjavesialueet). Rantavyöhykkeellä taas tarkoitetaan keskivedenkorkeudesta mitattuna 200 m vyöhykettä vesistön rannasta sisämaahan. Muista kuin vesiensuojelullisista syistä erityishuomiota vaativaksi alueeksi eroteltiin myös taajama-alue, sillä tiiviin asutuksen läheisyydessä useat häiriötekijät, kuten melu tai pöly, voivat aiheuttaa suurempaa haittaa kuin haja-asutusalueilla.

Uudistetun jätevesiasetuksen (209/2011) myötä voimaantulleiden puhdistusvaatimusten mukaan jäteveden puhdistusta ei enää jaotella vyöhykkeisiin, vaan asetuksessa annetaan vähimmäispuhdistustaso, jota kaikkialla tulee noudattaa. Sen lisäksi tarvittaessa pilaantumiselle erityisen herkille alueille on annettu ohjeellinen puhdistustaso, jonka käytöstä kunnat ympäristönsuojelumääräyksissään päättävät.

5.2 Jätevedet

5.2.1 Haja-asutuksen jätevesihuolto

Kenties suurin haaste jätevesihuollon järjestämisessä ja sitä koskevien määräysten laatimisessa oli kohuttu, vuonna 2003 voimaan tullut valtioneuvoston asetus jätevesien käsittelystä viemäriverkon ulkopuolisilla alueilla (931/2000). Paljon vastustusta herättäneessä asetuksessa oli asetettu korkea jätevesien peruspuhdistustaso, jota kunta saattoi hyvin perustein määrätä lievennettäväksi tietyillä alueilla omissa säännöksissään, eli käytännössä ympäristönsuojelumääräyksissä. Vastustuksen takia kyseinen asetus sekä asiaa koskevia kohtia ympäristönsuojelulaista päätettiin kuitenkin muuttaa, ja muutosprosessi oli käynnissä samanaikaisesti näiden ympäristönsuojelumääräysten laatimisen kanssa.

Uusi asetus annettiin 10. maaliskuuta 2011, jolloin kertaalleen kirjoitetut ympäristönsuojelumääräyksetkin piti uudistaa, tosin lähinnä vain aluejaon osalta. Edellisen asetuksen lievennetyn käsittelyn vaatimustaso on nyt voimassa vähimmäisvaatimustasona, ja entisen peruskäsittelytason vaatimukset koskevat nyt tehostettua käsittelyä pilaantumisherkillä alueilla. Uudessa asetuksessa siis

peruskäsittelyn tasosta poiketaan kunnallisilla säännöksillä ylöspäin tehostaen vaatimuksia, kun ennen niitä saattoi lieventää tietyille alueille. Alla on nähtävissä valtioneuvoston asetuksen (209/2011) mukaiset puhdistusvaatimukset haja-asutuksen jätevesille.

Vähimmäispuhdistustaso:

- Biologinen hapenkulutus BOD7 80 %
- Kokonaisfosfori P 70 %
- Kokonaistyyppi N 30 %.

Puhdistustaso pilaantumiselle herkillä alueilla:

- Biologinen hapenkulutus BOD7 90 %
- Kokonaisfosfori P 85 %
- Kokonaistyyppi N 40 %.

Kuten aiemmin on todettu, ympäristönsuojelumääräykset eivät saa olla ristiriidassa muiden samantasoisten määräysten kanssa, joten ympäristönsuojelumääräyksien laadinnassa oli otettava huomioon rakennusjärjestyksessä aiheesta annetut määräykset. Vitikka ja Valpasvuo (2005) toteavatkin, että hajajätevesiasetus on lisännyt tarvetta tarkastaa rakennusjärjestyksen määräyksiä. Jos rakennusjärjestyksen päivittäminen ei muuten kuitenkaan ole ajankohtaista, voidaan Vitikan ja Valpasvuon mukaan hajajätevesiasetukseen liittyviä määräyksiä sisällyttää yksinomaan ympäristönsuojelumääräyksiin (2005, 4). Epäselvyyksien välttämiseksi voisi myös rakennusjärjestyksen päivittäminen jossakin vaiheessa olla aiheellista, mutta toistaiseksi ympäristönsuojelumääräykset siis täydentävät rakennusjärjestystä.

Toisaalta rakennusjärjestys pitää yhä melko hyvin paikkansa muuttuneiden vaatimusten jälkeenkin. Vaikka vyöhykejako jätevesien puhdistusvaatimusten mukaan on teoriassa muuttunut sitten rakennusjärjestyksen laatimisen, ovat muutokset ainakin Parkanon tapauksessa lähinnä kosmeettisia ja koskevat nimityksiä, alueet sinänsä ovat käytännössä samat. Rakennusjärjestyksessä jätevesien käsittelyvyöhykkeiksi on eritelty *tärkeät pohjavesialueet, normaali- ja peruskäsittelyvyöhyke sekä tehostetun käsittelyn vyöhyke*, nyt vastaavat alueet ovat *pohjavesialue, vähimmäisvaatimustason alue sekä pilaantumiselle herkkä alue*.

Jätevesiasetuksen voimaantulo ei myöskään olennaisesti muuttanut suosituksia jätevesien tonttikäsittelymenetelmistä tontilla rakennusjärjestyksestä vaadituista. Rakennusjärjestyksessä on tehostetun käsittelyn vyöhykkeellä ensisijaisesti määrätty umpikaivo WC-vesille, sakokaivot ja maaperäkäsittely muille jätevesille; normaalikäsittelyn alueella sakokaivot ja maaperäkäsittely kaikille vesille. Nämä järjestelmäohjeistukset on otettu myös ympäristönsuojelumääräysten puhdistusjärjestelmävaatimuksiin vastaavasti pilaantumiselle herkillä alueilla ja vähimmäispuhdistustason alueella.

Ympäristön kannalta ajatellen kuivakäymälä olisi kuitenkin suositeltu ratkaisu käymälävesien hallintaan, sillä se minimoisi tai jopa poistaisi kokonaan kuormittavien jätevesien syntyä. Vesien rehevöitymiseen suurimmin vaikuttavat fosfori ja typpi ovat suurimmaksi osaksi peräisin juuri käymäläjätevesistä (Luoko 2007), joten kuivakäymälän myötä muiden jätevesien puhdistusvaatimustaso laskisi huomattavasti, jopa niin, ettei typen ja fosforin poistoa tarvitsisi tehostaa lainkaan. Esimerkiksi lievennetyn käsittelyn alueella puhdistusvaatimukset ulostetta ja virtsaa sisältämättömille niin kutsutuille harmaille vesille olisivat vain 67 % orgaanisesta aineksesta, 0 % kokonaistypestä ja 0 % kokonaisfosforista (Haja-asutuksen jätevesihuollon tehostamisen toimeenpano 2009).

Kaupungin ohjeistuksen mukainen umpisäiliö edellyttää paitsi kunnossapitoa, myös raskasta liikennettä tyhjennyskuljetuksiin ja täten huolehtimista teiden hyvästä kunnosta. Umpisäiliö tulisi kuljetusten vuoksi omistajalleen myös kuivakäymälää kalliimmaksi (Komposti- tai muu kuivakäymälä sekä umpisäiliö). Umpisäiliö pitänee kuitenkin pintansa tehostetun käsittelyn alueilla sekä pohjavesialueilla, sillä tällöin omistaja ei itse joudu tekemisiin jätevesien puhdistuksen kanssa, vaan se hoidetaan muualla. Kuivakäymälän hoito sen sijaan vaatii käyttäjältään omistautuneisuutta ja vaivannäköä toimiakseen kunnolla (Haja-asutuksen jätevesien puhdistus 2007). Erityisesti loma-asunnoilla kuivakäymälä olisi kuitenkin suositeltavin vaihtoehto, johtuen käymälän käytön osa-aikaisesta luonteesta.

Määräyksessä on myös annettu ohjeellisia suojaetäisyyksiä jätevesijärjestelmien tai jätevesien purkupaikkojen sijoittamiselle. Nämä etäisyydet perustuvat

oppaassa Haja-asutuksen jätevesihuollon tehostamisen toimeenpano (2009) suositeltuihin etäisyyksiin. Määräykset ovat ehdottomasti vain ohjeellisia, sillä tonttien koosta riippuen suojaetäisyyksiä ei yksinkertaisesti ole aina mahdollista toteuttaa toivotussa määrin. Etäisyyksiä tuleekin voida soveltaa tilanteeseen sopivaksi, kuitenkin niin että ne edelleen ovat ympäristönsuojelullisesti mahdollisimman päteviä.

5.2.2 Muut jätevedet

Talousjätevesien käsittely itsessään riittäisi tekemään jätevesi -osiosta määräysten laajimman kappaleen. Kuitenkin jätevesi -määritelmä kattaa muutakin kuin pelkän talousjäteveden, joten osioon on luettu lisäksi myös määräykset mattojen pesusta, ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja muiden vastaavien ajoneuvojen pesusta sekä lumen ja sulamisvesien käsittelystä ja lumenkaatopaikkojen sijoittamisesta.

Mattojen pesu siten, että pesuvedet joutuvat suoraan vesistöön on yksiselitteisesti kielletty, eli mattojen pesu perinteiseen tapaan omalla tai yleisellä rannalla tai laiturilla ei ole suotavaa. Pesu neuvotaankin suorittamaan asianmukaisella mattojenpesupaikalla. Autojen ja muiden laitteiden pesun rajoitukset koskevat lähinnä liuotinpohjaisten pesuaineiden käyttöä ja laajamittaista pesutoimintaa, joista johtuvat pesuvedet voivat laadultaan tai määränsä vuoksi olla haitaksi ympäristölle. Myös yleisten alueiden viihtyvyyden vuoksi pesutoimintaa on rajoitettu yksityisille pihoiden tai varta vasten rakennetuille pesupaikoille, riippuen pesun luonteesta.

Lumen kasaamista ja sulamisvesien käsittelyä koskevat määräykset on hyvä olla olemassa nykyisen toiminnan säätelemiseksi sekä mahdollisten uusien lumenkaatopaikkojen perustamista tai muita vastaavia tilanteita varten. Mahdolliset lumikuormat kehoitettiin kuitenkin ajamaan yhdelle tietylle lumenkaatopaikalle. Erityistä huomiota kiinnitettiin myös siihen, että kiinteistöjen omistajien velvollisuutena on pitää myös kiinteistönsä edustalla tie kulkukelpoisena. Tämä on ilmeisesti todettu ongelmalliseksi sillä määräyksessä haluttiin korostaa velvollisuuden laillista perustaa (Laki katujen ja eräiden muiden yleisten alueiden kun-

nossapidosta 1978/669 ja sen muutos 547/2005) sekä sen rikkomisen seuraamuksia.

5.3 Jätteet ja kemikaalit

Yleisen jätehuollon osalta ympäristösuojelumääräyksiin ei juuri ollut lisättävää, sillä jätehuollon toiminnot ja säännöt on määritelty jo Parkanon jätehuoltomääräyksissä (2005). Ongelmajätteille on olemassa kaupungin keräyspiste. Myös vaarallisten kemikaalien säilytys ja varastointi on yksiselitteistä eikä poikkea laissa säädetystä linjasta. Glykolin tai muun vuodon sattuessa ympäristölle, varsinkin pohjavesille vaarallisen nesteen käyttäminen maalämmitysputkistossa lämmönsiirtoaineena päätettiin kuitenkin erikseen kieltää.

Painopiste jätteiden ja kemikaalien käsittelyyn liittyvissä määräyksissä jääkin polttoaine- ja öljysäiliöiden asianmukaiselle käytölle ja huollolle. Huonosti hoidetut ja tarkistamattomat säiliöt aiheuttavat suuren ympäristöriskin, sillä öljy tai muu kemikaali vuotaessaan voi aiheuttaa ympäristön saastumista, jolla erityisesti pohjavesialueilla on kauaskantoinen merkitys. Haja-asutusalueiden sisältyminen alueeseen lisää huomion tarvetta erityisesti maanpäällisille polttoainesäiliöille eli niin kutsutuille farmarisäiliöille, jotka usein saattavat myös olla huonommin huollettuja kuin muut öljysäiliöt. Tämän lisäksi maanalaiset säiliöt ovat ongelmallisia, sillä niistä vuodon on helppo jäädä huomaamatta, koska silmämääräinen tarkastelu ei ole mahdollista.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä maanalaisten öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista (344/1983) määrätään tarkastusvälit ainoastaan pohjavesialueilla sijaitseville, maanalaisille, yksivaippaisille tai muuten suojaamattomille öljysäiliöille. Maanpäällisille, kaksivaippaisille, suoja-altaalla varustetuille tai muilla alueilla sijaitsevien säiliöiden tarkastuksista sen sijaan ei ole mitään lailla säädettyjä vaatimuksia. Vastuu maan pilaantumisesta ja sen puhdistuskustannuksista on ensisijaisesti säiliön omistajalla tai haltijalla (YSL 86/2000), mutta ilman tarkistuksia mahdollisia päästöjä ei yhtä helposti huomata tai raportoida.

Pirkanmaan ELY-keskus, Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö ja Tampereen aluepelastuslaitos ovatkin yhteistyönä tuottaneet julkaisuja liittyen nimenomaan kemikaali- ja polttoöljysäiliöiden kunnossapitoon ja tarkastuksiin. Lähtösystäyksenä oppaiden kirjoittamiselle ovat olleet Pirkanmaalla sattuneet, yksityisistä säiliöistä aiheutuneet öljyvahingot, ja niissä muun muassa kehoitetaan säännöllisesti tarkistuttamaan ja huoltamaan farmarisäiliöt (Lämmitysöljysäiliön ja öljylämmityslaitteiston sijoittaminen, huolto, tarkistuttaminen, ja käytöstä poistaminen 2008, 2 ja Polttonesteiden varastointi maataloilla kiinteissä farmarisäiliöissä 2010, 2). Lämmitysöljysäiliöitä ja -laitteistoa koskevassa opissa (2008) mainitaan myös useaan otteeseen mahdollisuus antaa kunnallisissa ympäristönsuojelumääräyksissä lisämääräyksiä koskien säiliöiden tarkastuttamista.

Käytännössä tilanteen valvominen kunnissa voi olla hankalaa, ja liian tiukat määräykset voivat kohdata vastustusta määräysten hyväksymisestä päätettäessä. Maanpäällisiä säiliöitä, erityisesti farmarisäiliöitä on runsaasti, ja niiden kuntoa voi ulkopuoleltakin arvioida. Niinpä niitä koskemaan päädyttiin antamaan vain suositus tarkkailla säiliöitä ja kunnostaa niitä tarpeen mukaan. Sen sijaan maanalaisten säiliöiden tarkistuttamiselle myös muualla kuin pohjavesialueilla Parkanon ympäristönsuojelumääräyksiin kirjattiin kuitenkin 10 vuoden aikaväli, ellei myös tähän määräykseen sovellettava Kauppa ja -teollisuusministeriön päätöksen 344/1983 mukainen kuntoluokitus muuta vaadi. Pohjavesialueilla tulee suojaamattomat säiliöt suojata määräajan sisällä määräysten voimaantuloa. Käytöstä poistetut maanalaiset säiliöt tulisi määräysten mukaan jatkossa myös puhdistaa ja poistaa maaperästä myöhempien ongelmien välttämiseksi.

5.4 Lannan levitys ja varastointi

Lannan levityksen ja -varastoinnin rajoitukset Parkanossa perustuvat pitkälti valtioneuvoston asetukseen maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (932/2000). Siinä määrätään lannan patterivarastoinnista sekä lannan levityksen ajankohdasta ja aluerajoituksista. Parkanon tapauksessa kiellettäisiin lisäksi lannan levitys pohjavesialueilla pohjaveden pilaantumis-

vaaran vuoksi. Suosituksena toivotaan myös lannan levityksen välttämistä viikonloppuisin asutuksen yhteydessä, sillä usein juuri viikonloppuisin paikkakunnalla oleskelevat loma-asukkaat ovat kokeneet sen häiritseväksi. Lannan levitystä tiettyinä ajankohtana sulan maan aikaan ei kuitenkaan ymmärrettävästi voi kieltää, sillä se on elinkeinon harjoittamisen kannalta olennaista. Siksi sitä pyydetään ainoastaan rajoittamaan yleisen viihtyvyyden ja huomaavaisuuden nimissä.

5.5 Ilmansuojelu

Ihmisten terveydelle haitallisia voivat olla niin kaasumaiset kuin hiukkasmaisetkin yhdisteet, joiden aiheuttajana liikenteen, teollisuuden ja energiantuotannon palamisprosesseilla on suuri rooli (Ilmansuojelu 2009). Liikennejärjestelyihin ei voi kuitenkaan ympäristönsuojelumääräyksissä puuttua, kuten ei myöskään teollisuuteen ja energiantuotantoon jotka ovat luvanvaraista toimintaa (YSL 86/2000). Teollisuudella on myös käytössään puhdistustekniikoita, joilla päästöjä voidaan kontrolloida. Sen sijaan yksityisillä kiinteistöillä lämmityskattiloissa tai muissa tulisijoissa tapahtuva polttaminen voi, poltettavasta materiaalista riippuen, vapauttaa ilmaan hallitsemattomia kaasua tai pienhiukkaspäästöjä, jotka tiiviisti asutulla alueella ovat erityisen haitallisia. Niinpä haitat ympäristölle ja naapurustolle tuleekin välttää pitämällä tulisijat kunnossa, ja polttamalla niissä vain sopivia, puhtaita materiaaleja. Määräyksissä on esimerkkinä mainittu yksityinen turpeenpoltto, joka aiheuttaa erityisen paljon nokeentumista sekä hajuhaittaa, ja sitä tulisi näistä syistä välttää taajama-alueilla. Kokonaan sen polttamista ei kuitenkaan haluttu kieltää, johtuen ainakin osin paikkakunnan turvetuotantoperinteen vaikutuksesta ja vastustuksesta, jota määräys voisi kohdata. Määräykset jätteiden poltosta puolestaan on annettu Parkanon kaupungin jätehuoltomääräyksissä.

Yleisiä määräyksiä annettiin myös kunnossa- ja puhtaanapitotöistä johtuvan pölyn ja höyryjen leviämisen hillitsemiseksi. Määräyksissä koskevat hiekkapuhalluksesta, maalauksesta tai muusta vastaavasta kunnostustyöstä aiheutuvia ilmanpäästöt sekä katujen lakaisusta aiheutuvaa pölyämistä. Niissä ei ole kuitenkaan eritelty kuinka päästöjen minimointi tulisi tehdä, vaan se on jätetty ta-

pauskohtaisesti ratkaistavaksi, kuitenkin niin ettei päästöistä aiheudu haittaa tai vaaraa lähiympäristölle ja sen asukkaille.

5.6 Meluntorjunta

Melu määritellään Suomen ympäristökeskuksen verkkosivuilla sellaiseksi epä-mielekkääksi ja häiritseväksi ääneksi, joka rasittaa tai vahingoittaa elimistöä fyysisesti tai psyykkisesti. Kovan melun aiheuttamien kuulovaurioiden lisäksi alhainenkin taustamelu voi vaikuttaa monin tavoin muun muassa hyvinvointiin, unenlaatuun, työkykyyn ja stressitasoon. Melua pidetäänkin kaupungistumisen seurauksena yhtenä nykyajan yleisimmistä ympäristöterveyshaitoista. (Melu ja tärinä 2011)

Parkanossa suurimmat meluhaitat aiheutuvat raide- ja tieliikenteestä (Ympäristömelu 2011), joita ei luvanvaraisena toimintana voi ympäristönsuojelumääräyksillä rajoittaa. Kaupungin järjestyssäännössä (1998) on aikanaan annettu joitakin rajoituksia koskien melua, mutta järjestyssäännön kumouduttua järjestyslain (612/2003) voimaantulon myötä voimassa olevia kirjoitettuja säännöksiä meluntorjunnasta ei juuri ole. Kaupungin internetsivuilta löytynyt ohjeistus meluilmotusmenettelystä on nyt sisällytetty myös ympäristönsuojelumääräyksiin. Lisäksi määräyksissä rajoitetaan yleisötilaisuuksista koituvaa melua, sekä ajankohtia (yöaika 22 - 07) tai olosuhteita (sairaalan tai muun helposti häiriintyvän kohteen läheinen sijainti) jolloin melun aiheuttaminen on kielletty. Tietyissä tapauksissa melun aiheutumista yöaikaan ei kuitenkaan voi välttää, kuten maa- ja metsätalouselinkeinoille tai yhteiskuntateknisille kunnostustöille oleellisten toimintojen yhteydessä.

5.7 Muut määräykset

Muut määräykset otsikon alle kuuluvat yleisten määräysten lailla ympäristönsuojelumääräysten lainopillista puolta, kuten täytäntöönpanoa ja rikkomista, koskevat määräykset. Parkanon määräyksissä muihin määräyksiin on lisäksi

koottu muiden otsikoiden alle sopimattomat määräykset, jotka koskevat eläinten pitoa ja ruokintaa sekä ruoppausta. Nämä määräykset ovat yleisluontoisia kieltoja, ja ruoppauksen kieltäminen uimasesonkiaikaan sekä eläimiä koskevat rajoitukset saattavat ensisilmäyksellä tuntua kenties melko itsestään selviltä. Kuitenkin koirien haukunnasta aiheutuva melu tai lintujen ruokinnasta johtuva ympäristön tai kiinteistön sotkeutuminen ovat seikkoja, joihin usein tosielämässä törmää, ja joista asukkailla voi olla hyvinkin eriäviä mielipiteitä. Pienen, triviaalilta tai kaikille selkeältä vaikuttavan ”yleisen tiedon” muuttaminen lakisääteiseksi ympäristönsuojelumääräykseksi tekee kielloista ja rajoituksesta virallisia ja velvoittavia. Tavoitteena onkin, että määräysten myötä näiden kieltojen ja rajoitusten painoarvo nousee ja noudattaminen lisääntyy. Niinpä näidenkin seikkojen lisäämiselle ympäristönsuojelumääräyksiin on ollut selkeä tarve.

6 POHDINTAA

6.1 Huomioita

Ensimmäisiä vastaan tulleita ristiriitaisuuksia määräysten laatimisessa oli kielto lainata lakien kohtia ympäristömääräyksiin niitä soveltamatta. Suoraan laista lainaamisen kieltäminen on ymmärrettävää siksi, että ympäristönsuojelumääräykset on tarkoitettu nimenomaan paikallisten olosuhteiden esiintuomiseksi (Vitikka ja Valpasvuo 2005, 3) eikä yleispätevän lain toistamiseen. Rajan vetäminen voi kuitenkin olla ajoittain hankalaa, jos jokin ympäristönsuojelun kannalta oleellinen laista löytyvä rajoitus tai vaatimus voitaisiin esittää tyhjentävästi ja lyhyesti sellaisenaan myös ympäristönsuojelumääräyksissä sen sijaan, että jatkuvasti viitattaisiin muuhun aineistoon. Toisaalta Vitikka ja Valpasvuo (2005, 3) antavat luvan sisällyttää muualta samantasoisista säännöksistä löytyviä, oleellisesti ympäristöön liittyviä määräyksiä myös ympäristönsuojelumääräyksiin. Jos tietty muussa määräyksessä mainittu kohta on ympäristönsuojelun kannalta oleellinen ja sellaisenaan pätevä myös paikallisiin olosuhteisiin, voi sen mukanaolo kunnallisissa ympäristönsuojelumääräyksissä olla perusteltua.

Olisi luontevaa, että sama perustelu koskisi myös muuta kunnan kannalta oleellista määräystä tai lain tai asetuksen kohtaa. Luonnollisestikin lakipykälien toistaminen kokonaisuudessaan kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä on turhaa, mutta suuri määrä viittauksia yksittäisiin seikkoihin voi tehdä tekstistä vaikealukuisen. Vertailukohtana käytettyjen muiden kuntien ympäristönsuojelumääräysten perusteella vaikuttaisikin siltä, ettei ohjetta muiden määräysten tai lakien suorasta lainaamisen välttämiseksi kuntakohtaisiin ympäristönsuojelumääräyksiin ole aina noudatettu kirjaimellisesti. Parkanon tapauksessa joitakin yksittäisiä kohtia laeista on otettu sellaisenaan määräyksiin, koska ne on nähty Parkanon olosuhteissa oleellisiksi ja päteviksi. Näiden määräysten alkuperä on kuitenkin selvitetty perusteluissa.

Ymmärrettävyyden ja helppotajuisuuden kannalta olisi suotavaa, että kaikki tärkeät ympäristöä koskevat lait, säännöt ja rajoitukset olisivat koottuna yhdessä ja samassa dokumentissa. Ympäristönsuojelumääräykset täyttävät myös tämän

tarpeen. Ympäristönsuojelu on haasteellinen ja vaikeasti valvottava ala, ja kaikki eivät pidä ympäristörikkomuksia kovinkaan vakavina. Joissakin tapauksissa niitä ei edes tiedetä tai ymmärretä rikkomuksiksi tai muuten haitalliseksi toiminnaksi, kuten vaikkapa poltettaessa savuttavia, tai jopa myrkyllisiäkin, materiaaleja omalla pihalla. Helposti saatavilla oleva kokoelma ympäristönsuojelua koskevista määräyksistä tulee tarpeeseen myös, jos siinä lainataankin lakeja, sillä lakipykäliin tutustuminen ei ole itsestäänselvyys muille kuin aiheeseen ammatinsa puolesta perehtyneille.

Suuressa osassa vertailukohtana tarkastelluista kunnissa on tyydytty ainoastaan laatimaan määräykset ilman erillisiä perusteluja. Toki perustelut voidaan esittää jo määräysten yhteydessä selvittämällä, miksi kukin määräys on laadittu ja miksi sitä tulee noudattaa. Vitikka ja Valpasvuo (2005, 6) suosittelevat määräysten eriteltyä, selkeää perustelua, sillä se selventää määräysten tarpeellisuutta. Myös edellä keskustellun, lainatun määräyksen tai lain alkuperäisen lähteen voi selvittää perusteluissa, mikä edelleen korostaa perustelujen käytännöllisyyttä.

Vesa Vitikan ja Kirsi Valpasvuon Kuntaliitolle laatimaa opasta ympäristönsuojelumääräysten valmistelusta on käytetty näidenkin määräysten ohjenuorana ja noudatettu välillä hyvinkin tarkasti. Orjallisen seuraamisen sijaan olisi kuitenkin hyvä muistaa, että kyseessä on lopulta vain ohjeistus, eikä se sellaisenaan velvoita laatimaan määräyksiä juuri siinä esitetyllä tavalla. Kirjoittajat itsekin toteavat antavansa määräyksistä vain esimerkkejä, sillä yleispätevää määräysmallia ei ole (Vitikka & Valpasvuo 2005, 7). Tämän voisi olettaa koskevan tietyssä määrin muutakin ohjeistusta. Opas on ollut suureksi hyödyksi ja sen ohjeita noudattaen laaditut määräykset ovat varmasti päteviä. Ohjeistuksesta tarvittaessa poikkeaminen ei silti liene kiellettyä, kunhan lopputuloksena paikalliset olosuhteet huomioivat, käytännölliset ympäristönsuojelumääräykset.

6.2 Tavoitteiden toteutuminen ja kehittämis ehdotuksia

Työn tarkoituksena oli laatia Parkanon kaupungille ehdotus siitä, mitä kaupungin ympäristönsuojelumääräykset voisivat pitää sisällään. Työ ei siis ole välttämättä lopullinen versio, eikä määräysten voimaantulo ole vielä varmaa. Toivottavaa toki on, että määräykset hiomisen jälkeen saavat asukkaiden ja kunnanvaltuuston hyväksynnän, sellaisenaan tai ilman suuria muutoksia. Tärkeintä olisi saada ne voimaan. Yleisen mielipiteen kuulemisessa olisikin ollut parantamisen varaa, sillä ohjeistuksen (Vitikka & Valpasvuo 2005, 4) mukaan kuntalaisten tulee saada osallistua määräysten valmisteluun. Nyt aikataulusta sekä muista seikoista johtuen kuntalaisten osallistuminen valmisteluprosessiin jäi vähäiseksi. Toisaalta kuntalaisille tiedottaminen on kunnan vastuulla.

Täytyy muistaa että nämä määräykset ovat ehdotusluontoiset, eli niissä on yhä selkeä muutosmahdollisuus. Lisäksi määräyksissä on jo esillä kaikki alueet, joita niissä on aiottu kattaa, joten kommentointi voi olla hedelmällisempää nyt, kun on jo jotain mitä muokata. Samaten on helpompi huomata, jos määräyksistä vaikuttaisi jääneen puuttumaan jotain kuntalaisten mielestä tärkeää. Lopullisen päätöksen tekee kuitenkin kaupunginvaltuusto ehdotelman pohjalta. Mikäli määräyksiä nyt päätetään muuttaa tai niitä ei sellaisinaan hyväksytä, kuuluu muuttamisvelvollisuus tämän lopputyön jälkeen kunnalle.

Myös luonnonsuojelujärjestöjen tai muiden vastaavien yhdistysten mielipiteiden kuuleminen määräyksistä olisi ollut suotavaa, tätä suosittelevat myös Vitikka ja Valpasvuo (2005, 4). Aikataulullisista syistä ulkopuolisten tahojen kommentointi jäi nyt harmillisesti väliin. Lausunnon pyytäminen on kyllä edelleen mahdollista, mutta sen mahdolliset vaikutuksia ei enää voi tässä raportoida. Lopulliset määräykset tulee lähettää tiedoksi ELY-keskukselle (Vitikka ja Valpasvuo 2005, 4), joten sieltä kommentteja on pyydetty ja osin myös saatu. Aktiivisempi määräysten laatimisesta tiedottaminen sekä kommenttien pyytäminen eri tahoilta olisi kenties merkittävin kehittämis ehdotus.

Parkanon määräykseen onnistuttiin sisällyttämään paikallisesti tärkeiksi havaittuja tai selkeästi ongelmaksi muodostuneita erityispiirteitä ja tilanteita. Muutoin määräykset ovat melko yleisluontoiset, ja tietyt yksittäiset määräykset enem-

mänkin suosituksenomaisia tai suuntaa-antavia, kuin tarkkoja kieltoja. Esimerkiksi öljysäiliöiden tarkastuksista ja turpeen polton välttämisestä yksityiskiinteistöllä on annettu vain suositus, joka luonnollisestikaan ei velvoita kuntalaisia noudattamaan tasaisia väliaikoja tarkastuksissa tai lopettamaan turpeenpoltoa. Määräysten ympäristönsuojelullisen tehokkuuden kannalta olisi tietysti ihanteellista, mikäli toiminnoista annetuissa määräyksissä asetettaisiin tiukat rajat ja yksiselitteisesti kiellettäisiin tai vaadittaisiin jotain. Mutta kuten aiemmin on todettu, kompromissi voi olla paikallaan, mikäli tiedetään, että jossakin tietyssä tapauksessa sitova määräys ei tule käytännössä toimimaan tai ei kenties tulisi edes hyväksytyksi.

Toinen käytettävyyden kannalta tärkeä seikka on tehdä määräyksestä mahdollisimman yksityiskohtaisia ja yksiselitteisiä. Parkanon määräyksiä olisi voinut tehdä vieläkin tarkemmiksi, mutta toisaalta liialliseen tapauskohtaiseen säännönkirjoitukseenkaan ei pidä sortua, vaan määräyksiä pitää voida tulkita tilanteesta riippuen. Esimerkiksi öljysäiliöiden tarkistusta käsittelevissä määräyksissä olisi voinut erotella jokaiselle säiliölle tarkistusvaatimukset säiliötyypin ja sijainnin mukaan, nyt jako on tehty vain maanalaisiin ja -päällisiin säiliöihin pohjavesialueilla ja niiden ulkopuolella. Sellaisenaankin ne tarjonnevat kuitenkin riittävästi tietoa ja määrittelevät mikä on sallittua ja mikä ei.

LÄHTEET

Haja-asutuksen jätevesien puhdistus - katsaus maaperäkäsittelyyn. 2007. Helsinki: Luonnonhoidon koulutus LUOKO ry.

Haja-asutuksen jätevesihuollon tehostamisen toimeenpano. 2009. Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2009. Saatavilla:

<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=107875&lan=fi>.

HajaKäsi -työryhmä/Heiskanen, M. (toim)., 2003. Kyrösjärven reitin haja-asutusalueiden jätevesien käsittely: puhdistusvaatimukset aluejaon pohjalta. Ikaalisten kaupunki, Kihniön kunta, Parkanon kaupunki, Viljakkalan kunta.

Järjestyssääntö. 1998. Parkanon kaupunki.

Komposti- tai muu kuivakäymälä sekä umpisäiliö. Suomen ympäristökeskus. Luettu 13.04.2011. Saatavilla:

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9760&lan=fi>.

Lahti, J. Suunnitteluinsinööri. 2011. Haastattelijana Kaisa Valkonen. Pirkanmaan ELY-keskus.

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta 4.3.2011/196.

Lämmitysöljysäiliön ja öljylämmityslaitteiston sijoittaminen, huolto, tarkistuttaminen, ja käytöstä poistaminen. 2008. Tampereen aluepelastuslaitos, Pirkanmaan ELY-keskus & Tampereen kaupunki. Tulostettu 14.02.2011. Saatavilla:

<http://www.tampere.fi/aluepelastuslaitos/palotarkastus/kemikaalit/oljysailiot.html>.

Melu ja tärinä. Suomen ympäristökeskus. Luettu 28.04.2011. Saatavilla:

www.ymparisto.fi/melu.

Metla Parkano -suojelualueet. Metsäntutkimuslaitos. Luettu 12.04.2011. Saatavilla: <http://www.metla.fi/pa/suojelualueet.htm>.

Metla Parkano -tutkimusmetsät. Metsäntutkimuslaitos. Luettu 12.04.2011. Saatavilla: <http://www.metla.fi/metsat/parkano/index.htm>.

Muistio 4/2011. Jämijärven, Parkanon ja Kankaanpään kuntaliitosselvitys 2011. Saatavilla: <http://www.kuntaliitos.fi/muistiot/muistio-42011-ohjausryhma-12-4-2011/>.

Parkanon kaupunki – Vesihuollon kehityssuunnitelma. AIRIX Ympäristö Oy. 2003. Päivitetty 2008.

Parkanon Natura-alueet. Suomen ympäristökeskus. Luettu 12.04.2011. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=21529&lan=fi>.

Parkanon pohjavesialueet. Suomen ympäristökeskus. Luettu 15.03.2011. Saatavilla: <http://www.environment.fi/default.asp?contentid=89533&lan=fi>.

Polttonesteiden varastointi maataloilla kiinteissä farmarisäiliöissä 2010. Tampereen aluepelastuslaitos, Pirkanmaan ELY-keskus & Tampereen kaupunki. Tu-
lostettu 14.02.2011. Saatavilla:
<http://www.tampere.fi/aluepelastuslaitos/palotarkastus/kemikaalit/oljysailiot.html>.

Rakennusjärjestys. 2001. Parkanon kaupunki.

Tilastokeskus, 2009. Parkano. Luettu 15.03.2011. Saatavilla:
<http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/581.html>.

Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta 9.11.2000/931.

Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 11.6.2003/542.

Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 10.3.2011/209.

Visio ja strategia. 2008. Parkanon kaupunki. Luettu 21.03.2011. Saatavilla:
<http://www.parkano.fi/kaupunki/hallinto/visio-ja-strategia.html>.

Vitikka, K. ja Valpasvuo, V., 2005. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset. Tu-
lostettu 29.9.2010. Kuntaliiton julkaisu. Saatavilla:
http://www.kuntaportaali.org/k_peruslistasivu.asp?path=1;29;145;30546;38442;23951;32242.

Väestötietojärjestelmä, 2011. Kuntien asukasluvut aakkosjärjestyksessä. Saa-
tavilla: <http://vrk.fi/default.aspx?docid=5040&site=3&id=0>.

Yleistietoa Parkanosta. 2009. Parkanon kaupunki. Saatavilla:
<http://www.parkano.fi/kaupunki/kaupunki/tilastotietoa.html>.

Ympäristömelu. 2009. Parkanon kaupunki. Saatavilla:
<http://www.parkano.fi/palvelut/ymperistoeterveyden-ja-elaeinlaeakintaahuolto/ymperistoevalvonta/ymperistoemelu.html>.

Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86.

LIITTEET

LIITE 1. Ehdotus Parkanon kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiksi

LIITE 2. Kaava-alue

LIITE 3. Pohjavesialue ja rantavyöhyke

LIITE 4. Mäntylänharjun pohjavesialue

LIITE 5. Metsäsianvuoren pohjavesialue

LIITE 6. Sileäkankaan pohjavesialue

LIITE 7. Isokankaan Pohjavesialue

LIITE 8. Parkanon ympäristönsuojelumääräysten perustelut

EHDOTUS PARKANON KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYKSIKSI

1 YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Tavoite

Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioiden ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja.

2 § Määräysten antaminen ja valvonta

Ympäristönsuojelumääräykset on annettu ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 § nojalla. Määräysten noudattamista valvoo ympäristönsuojeluviranomainen, jona Parkanossa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Määräykset ovat voimassa koko kunnan alueella, ellei niistä ole erikseen määräyskohtaisesti toisin säädetty.

Ympäristönsuojelumääräykset koskevat muuta kuin ympäristönsuojelulaissa mainittua luvanvaraista tai ilmoitusvelvollista toimintaa taikka puolustusvoimien toimintaa.

Ympäristönsuojelumääräyksiä noudatetaan muiden kunnallisten määräysten rinnalla ja tarvittaessa samanaikaisesti. Tällaisia määräyksiä ovat esimerkiksi jätehuoltomääräykset ja rakennusjärjestys. Jos samasta asiasta on määrätty muualla kuin ympäristönsuojelumääräyksissä, tulee ristiriitatilanteissa noudattaa sitä määräystä, joka johtaa parempaan ympäristönsuojelulliseen tasoon tai tulokseen.

4 § Erityiset paikalliset olosuhteet

-Taajama-alue

Käsittää asemakaavoitetun alueen ja suunnittelutarvealueen, joilla tietyt häiriötekijät voivat olla haitallisempia kuin haja-asutusalueella (liite 2).

-Pohjavesialue

Käsittää pohjavesialueet, jotka on luokiteltu yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeiksi (I luokan) tai vedenhankintaan soveltuvaksi (II luokan) pohjavesialueeksi (liitteet 3, 4, 5, 6 ja 7).

-Rantavyöhyke

Tarkoittaa ensisijaisesti vesiensuojelun kannalta tärkeitä vesistöjen ranta-alueita. Vyöhyke käsittää 200 m keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta (merkitty liitteeseen 3).

2 JÄTEVEDET

5 § Jätevesien käsittely jätevesiviemäröinnin alueella

Vesihuoltolaitoksen vahvistetulla toiminta-alueella sijaitsevat kiinteistöt ovat velvollisia liittymään jätevesiviemäröintiin. Vapautusta voi painavin perustein hakea ympäristönsuojeluviranomaiselta, jona toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

6 § Jätevesien käsittely jätevesiviemäröinnin ulkopuolella

Viemäriverkon ulkopuolinen jätevesien käsittely tulee toteuttaa ja huoltaa niin, että se täyttää valtioneuvoston ympäristönsuojelulain mukaisesti antaman asetuksen (209/2011) vaatimukset. Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johdattaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, ellei toisin mainita.

Jätevesijärjestelmästä tulee tehdä selvitys, josta on mahdollista arvioida ympäristölle aiheutuva kuormitus. Selvitys tulee laatia myös johdettaessa jätevesiä puhdistamattomina maahan YSL 27b §:n mukaisesti.

Pienpuhdistamoiden toimintaa tulee seurata ja tulokset näyttää pyydettyä viranomaiselle. Näytteiden otossa noudatetaan valmistajan ohjeistusta. Sakokaivoista näytteenotto on tarpeen valitustapauksissa. Sakokaivojen tyhjentämisestä on määrätty Parkanon kaupungin jätehuoltomääräyksissä 31§.

Käsittelyvaatimuksista voidaan ympäristönsuojelulain nojalla poiketa tietyin perustein, jos kiinteistön talousjätevesistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

6.1 Vähimmäispuhdistustaso

Vähimmäispuhdistustasoa noudatetaan kaikkialla muualla paitsi rantavyöhykkeellä ja pohjavesialueella.

Vähimmäispuhdistusvaatimukset:

Biologinen hapenkulutus BOD7	80 %
Kokonaisfosfori P	70 %
Kokonaistyyppi N	30 %

Suositus wc-jätevesille on kolme sakokaivoa ja maaperäkäsittely mielellään tehostetulla fosforinpoistolla, muille jätevesille kaksi sakokaivoa ja maaperäkäsittely. Myös korkealaatuinen pienpuhdistamo on mahdollinen. Kuivakäymälän käyttö on suositeltavaa jätevesien vähentämiseksi ja puhdistusvaatimusten laskeutumiseksi.

6.2 Puhdistustaso pilaantumiselle herkillä alueilla

Korotettua puhdistustasoa noudatetaan rantavyöhykkeellä.

Vähimmäispuhdistusvaatimukset:

Biologinen hapenkulutus BOD7	90 %
Kokonaisosfori P	85 %
Kokonaistyyppi N	40 %

Suositus: Alueella suositellaan käytettävän kuivakäymälää, erityisesti loma-asunnoilla.

Vesikäymälän jätevesien käsittelyyn vaaditaan umpisäiliötä, muiden jätevesien käsittely samoin kuin lievennetyn käsittelyn alueella.

Viittaus: Katso Parkanon kaupungin rakennusjärjestys.

6.3 Pohjavesialueet

Kaikkien jätevesien johtaminen maahan pohjavesialueella on kielletty. Aina kun on mahdollista, jätevedet tulee johtaa muualle puhdistettaviksi, muutoin ne on kerättävä umpisäiliöön.

7 § Vähimmäisetaisyysuositukset ja kunnossapito

Puhdistettujen vesien purkupaikkaa sijoittaessa tulee aina ottaa huomioon maaperän laatu, kaltevuus, pohjaveden virtaussuunta sekä puhdistusmenetelmä.

Purkupaikkaa ei tule sijoittaa talousvesikaivon yläpuolelle.

Purkupaikan tai puhdistamon sijoittamisesta on annetut suojaetäisyydet ovat ohjeellisia, ja niitä voi soveltaa harkintaa käyttäen tilanteen mukaan, kuitenkin niin ettei sijoituksesta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Vähimmäissuojaetäisyydet purkupaikan ja jätevesijärjestelmän sijoittamiseen:

Kohde	Purkupaikka	Jätevesijärjestelmä (Kaikki jätevedet)
	(m)	(m)
Talousvesikaivo	> 20	30 - 50
Vesistö (rannan maaperästä riippuen)	20 - 30	> 20
Tie	> 10	> 5
Tontin raja	5	> 5
Oja	0	> 5
Rakennus	> 20	> 5
Lämpökaivo		>20
Suojakerros pohjavesitason yläpuolella		
- maasuodatuksessa	0,50	
- imeytyksessä	1	

Sijoituksessa tulee huomioida etäisyydet myös naapureiden talousvesikaivoihin. Suosituksena on pitää etäisyyttä naapurin kaivoon 100 m aina kun mahdollista.

8 § Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu muilla kuin liuotinpohjaisilla pesuaineilla on sallittu tavanomaisessa asumiskäytössä olevilla kiinteistöillä, mikäli pesuvesistä ei johdu ympäristö- tai terveyshaittaa tai ylenmääräistä haittaa naapureille.

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesu on kielletty katu- ja tiealueilla ja muilla yleisessä käytössä olevilla alueilla. Pohjavesialueilla pesu tulee suorittaa sitä varta vasten rakennetulla pesupaikalla.

Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu on kielletty ranta-alueilla sekä muilla vastaavilla alueilla, joista pesuvedet joutuvat suoraan vesistöön.

Mikäli ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu on usein toistuvaa, ammattimaista tai siihen verrattavissa olevaa, tai käytössä on liuotinpohjaisia pesuaineita, on pesu suoritettava tarkoitusta varten rakennetuilla alueilla, joista pesuvedet voidaan johtaa hiekan- ja öljynerotuskaivon kautta jätevesiviemäriin tai vastaavaan. Erotuskaivot tulee tyhjentää tarpeen mukaan tai keran vuodessa.

9 § Mattojen ja muiden tekstiilien pesu

Mattojen ja muiden tekstiilien pesu tulee suorittaa niin, etteivät pesuvedet joudu suoraan vesistöön.

Esimerkki: Mattojen pesu laiturilla tai rannassa on kielletty.

Suositus: Matot suositellaan pestäväksi asianmukaisella pesupaikalla tai pesulassa.

10 § Lumen ja sulamisvesien käsittely ja lumenvastaanottopaikkojen sijoittelu

Kiinteistöjen piha-alueiden lumien käsittely ja varastointi tulee tapahtua oman tontin alueella, ja tarvittaessa lumet tulee ajaa lumenkaatopaikalle.

Lumien sulamisvedet eivät saa johtua katualueille tai vastaaville alueille, vaan ne on hallitusti ohjattava hulevesiviemäriin tai laskuojiin. Mikäli kiinteistönomistaja ei noudata määräystä, kaupungilla on oikeus ajaa lumet lumenkaatopaikalle kiinteistönomistajan laskuun.

Lumenkaatopaikkaa ei saa sijoittaa niin, että sulamisvesistä aiheutuisi ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Lumenkaatopaikkaa ei saa sijoittaa pohjavesi- tai ranta-alueelle eikä vesistöön. Nykyinen lumenkaatopaikka sijaitsee Vatusentien varressa.

Sulamisvesi tulee selkiyttää ennen sen ohjaamista ojaan tai viemäriin.

Viittaus: Laki katujen ja yleisten alueiden kunnossapidosta (1978/669) ja sen muutos (547/2005).

3 JÄTTEET JA KEMIKAALIT

11 § Yksityiskohtaiset määräykset kiinteistöjen jätehuollon järjestämisestä

Kiinteistöjen jätehuollon järjestämisestä on määrätty Parkanon kaupungin jätehuoltomääräyksissä.

12 § Yleiset määräykset kemikaalien ja ongelmajätteiden varastoinnista

Ongelmajätteet tulee viedä Yrittäjäkadun jäteasemalla sijaitsevaan keräyspisteeseen.

Ympäristölle vaarallisten kemikaalien ja ongelmajätteiden, kuten esimerkiksi öljyjen, maalien, torjunta-aineiden ja liuottimien varastointi ja kuljetus tulee järjestää siten, ettei niistä aiheudu ympäristön, maaperän tai vesistöjen pilaantumisen vaaraa. Ulkopuolisten pääsy kemikaalien säilytystiloihin on estettävä.

Tuotantoeläinten rehuntuotannossa käytettävien säilöntäaineiden sekä viljelyssä käytettävien lannoitteiden tilapäinen varastointi pelloilla on työteknisistä syistä sallittu ennen levitystä.

Maalämmityksessä ei saa käyttää glykolia tai muita maaperälle tai vesistölle ja sitä kautta ihmisille vaarallisia yhdisteitä.

13 § Polttoaine- ja muiden kemikaalisäiliöiden sijoitus, tarkastus ja kunnossapito

Polttoaineet, öljyt ja muut kemikaalit tulee säilyttää asianmukaisissa säiliöissä tiiviillä alustalla niin, että niiden pääsy maaperään, pohjaveteen ja muuhun ympäristöön on estetty. Vastuu öljysäiliöstä ja siitä mahdollisesti aiheutuneesta ympäristöhaitasta on säiliön omistajalla tai haltijalla. Maahan päässeistä vaarallisista kemikaaleista on tehtävä ilmoitus pelastus- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Pirkanmaan ELY-keskukselle.

Maanpäällisiin farmarisäiliöihin tulisi tehdä säännöllisin väliajoin tarkastus- ja huoltotoimenpiteet vahinkojen ja siten ympäristön pilaantumisen estämiseksi. Säiliön omistaja tai haltija on vastuussa säiliöstä ja täten myös ensisijaisesti vastaa puhdistuskustannuksista öljyvahingon sattuessa.

Kiinteistön haltijan tai muun vastaavan on pyydettäessä annettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tiedot kiinteistöllä sijaitsevista öljysäiliöistä, niiden kunnosta ja tarkastuksista.

Viittaus: Tampereen aluepelastuslaitoksen ja ELY-keskuksen oppaat öljysäiliöiden kunnossapidosta (Löydettävissä aluepelastuslaitoksen verkkosivuilta)

13.1 Sijoitus, tarkastus ja kunnossapito pohjavesialueilla

Pohjavesialueilla öljy- ja muut kemikaalisäiliöt tulee sijoittaa maan päälle tiiviiseen suoja-altaaseen, ellei säiliö itsessään ole vuodonilmaisujärjestelmällä varustettu kaksoisvaippasäiliö. Suoja-altaan tilavuuden on oltava vähintään yhtä suuri kuin säiliön tilavuus, riippuen kemikaalin vaarallisuudesta. Säiliöt tulee myös varustaa ylitäytön estolaitteella.

Jo käytössä olevien yksivaippaisten säiliöiden suojaus on järjestettävä vaatimusten mukaiseksi 5 vuoden kuluessa määräysten voimaantulosta. Myös vanhat, pinnoittamattomat suoja-altaat tulee tarkastaa ja päällystää öljyä läpäisemättömällä pinnoitteella mahdollisten korjausten jälkeen.

Pohjavesialueilla sijaitsevat maanalaiset öljysäiliöt tulee tarkastaa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen (344/1983) kuntoluokituksen määräämin aikavälein. Ensimmäinen tarkastus tulee tehdä 10 vuoden kuluttua käyttöönotosta. Muita kuin maanalaisia säiliöitä tulee myös tarkkailla ja kunnostaa ympäristöriskien vähentämiseksi.

13.2 Sijoitus, tarkastus ja kunnossapito muilla kuin pohjavesialueilla

Maanalaiset säiliöt tulee tarkistaa 10 vuoden jälkeen käyttöönotosta, jonka jälkeen vähintään 10 vuoden välein, elleivät ne kuntoluokituksensa puolesta vaadi tarkastusta useammin. Jo asennetut tarkistamattomat säiliöt tulee tarkastaa 5 vuoden sisällä määräysten voimaantulosta.

13.3 Säiliön poistaminen

Säiliön omistajan tai haltijan tulee poistaa käytöstä poistettu säiliö putkineen ja tarkastuttaa sen kunto ja mahdolliset vuodot valtuutetulla tarkastajalla. Todistus puhdistuksesta sekä todistus käytöstä poistetun säiliön vastaanottajalta on säilytettävä ja tarvittaessa näytettävä viranomaisille. Vaarallisen kemikaalien säiliöiden poistamisesta tulee tehdä ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä aluepelastuslaitokselle.

Mikäli säiliön poistaminen on teknisesti hyvin vaikeaa tai kallista, voidaan poistolle hakea ympäristönsuojeluviranomaiselta poikkeusta erittäin painavin, perustelluin syin. Säiliötä ei tarvitse poistaa, mikäli se on ennen ympäristönsuojelumääräysten voimaantuloa asianmukaisesti puhdistettu ja täytetty hiekalla tai muulla hyväksyttävällä aineella. Säiliöiden täyttö- ja ilmaputket on kuitenkin poistettava.

4 LANNAN LEVITYS JA VARASTOINTI

14 § Vyöhykkeet ja ajankohdat, jolloin lannan levitystä rajoitetaan

Kotieläinlannan käsittelystä, patterointivarastoinnista ja levityksestä säädetään valtioneuvoston asetuksessa maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000).

Lietelannan, virtsan, puristenesteen ja eläinsuojien pesuvesien levitys on kielletty pohjavesialueella. Muilla alueilla noudatetaan valtioneuvoston asetuksen 931/2000 rajoituksia.

Suositus: Lannan levittämistä tulee välttää viikonloppuisin asutuksen tai loma-asutuksen läheisyydessä.

5 ILMANSUOJELU

15 § Savukaasupäästöjen haitallisten vaikutusten ehkäisy

Kiinteistökohtaiset lämmityskattilat tai muut tulipesät tulee pitää kunnossa. Niissä ei tule polttaa jätettä tai muita sellaisia polttoaineita, joiden palaessa muodostuvien savukaasujen joukossa ympäristöön pääsee haitallisia määriä nokea, hajua tai ympäristölle ja terveydelle vaarallisia yhdisteitä.

Esimerkki: Taajama-alueella turpeen polttoa tulee välttää.

Viittaus: Jätteen poltosta on tarkemmin säädetty Parkanon kaupungin jätehuoltomääräyksissä.

16 § Kunnostus- ja puhtaanapitotöistä mahdollisesti aiheutuvan ympäristön pilaantumisen torjunta

Kulkuväylien ja muiden alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitotyön aiheuttama pölyäminen on taajamassa estettävä mahdollisimman tehokkaasti. Hiekoitus-hiekan huuhteleminen viemäriin on kielletty.

Ulkotiloissa suoritettavat rakennusten tai rakenteiden hiekkapuhallus-, maalaus- ja muut kunnostustyöt tulee toteuttaa niin, että toiminnasta aiheutuva melu, pöly, liuotinainehöyryt tai muut vastaavat päästöt eivät aiheuta haittaa tai vaaraa kiinteistön asukkaille, naapureille tai ympäristölle.

6 MELUNTORJUNTA

17 § Äänenvahvistimien käyttö ulkotiloissa

Äänenvahvistimien ja äänentoistolaitteiden häiritsevä käyttö ulkotiloissa on kielletty yöaikaan (kello 22 - 07), sekä sairaalan, vanhainkodin, päiväkodin tai vastaavan erityisen helposti häiriintyvän kohteen läheisyydessä myös päiväaikaan. Kielto ei koske toimintaa, jota koskevassa ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisessa meluilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä on määrätty toisin.

18 § Yleisötilaisuuksien meluntorjunta

Yleisötilaisuuksien ja muiden tilapäisten tapahtumien ajan tulee äänentoistolaitteet suunnata ja äänentoistovahvistimet säätää siten, että niiden käytöstä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa lähialueiden asukkaille.

19 § Eräiden melua tai tärinää aiheuttavien toimintojen rajoittaminen

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttäminen sekä muut toiminnot, joista aiheutuu häiritsevää melua, on kielletty yöaikaan klo **22 - 07** sekä viikonloppuisin. Määräys ei koske liikenneväyliä eikä yhdyskuntateknisten laitteiden melua aiheuttavaa toimintaa, mikäli se on kunnossapitotyön taikka maa- ja metsätalouselinkeinon harjoittamisen vuoksi välttämätöntä. Määräys ei myöskään koske melua aiheuttavaa luvanvaraista toimintaa.

20 § Meluilmoitusmenettely ja siitä poikkeaminen

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tai tapahtumasta tulee tehdä ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä seuraavista toimista:

1. arkisin maanantaista perjantaihin kello **07 - 22** tehtävästä rakennuslupa- tai maa-ainesten ottolupa- tai liittyvästä louhinnasta, murskauksesta, räjäytystyöstä, lyöntipaalutuksesta tai vastaavasta erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta työstä, kun työn kokonaiskesto on enintään 50 työpäivää
2. tavanomaisesta rakennus- ja purkutyöstä, korjauksesta tai kunnossapidosta,

jota tehdään arkisin maanantaista perjantaihin kello **07 - 22**

3. ilotulituksesta

4. äänentoistolaitteiden ja äänenvahvistimien tilapäisestä käytöstä yleisötilaisuuksissa ja muissa tilapäisissä tapahtumissa torilla, urheilukentällä tai muulla yleisökäyttöön tarkoitettulla tai soveltuvalla paikalla kello **07 - 22** lukuun ottamatta ulkoilmakonsertteja

5. yksityistilaisuuksista, kuten häistä tai vastaavista

7 MUUT MÄÄRÄYKSET

21 § Eläinten ruokinta

Eläinten ruokinta on järjestettävä taajama-alueella niin, ettei se aiheuta haittaa naapureille eikä yleiselle siisteydelle. Mahdollisia taloyhtiöiden antamia yhtiökohtaisia ohjeita tulee noudattaa.

22 § Rantojen ruoppaus

Rantojen ruoppaus on kielletty 1.5. - 30.9. Muuna aikana ruoppaus tulee suorittaa ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaan.

Viittaus: Ohjeistus ruoppauksesta ympäristöministeriön internetsivuilta

23 § Kotieläimet

Koirien haukkumisesta ja ulvonnasta ei saa aiheutua häiriötä ympäristölle ja naapureille.

24 § Yleinen velvollisuus antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja

Kiinteistön haltijan tai omistajan, alueen käyttäjän, toiminnan harjoittajan tai tilaisuuden tai tapahtuman järjestäjän on annettava kunnan valvontaviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta sekä toimenpiteistä, laitteista ja suunnitelmista, joiden tarkoituksena on ehkäistä ympäristön pilaantumista.

25 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa näistä määräyksistä. Poikkeamisesta ei saa aiheutua näiden määräysten tavoitteiden syrjäytymistä.

26 § Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamukset

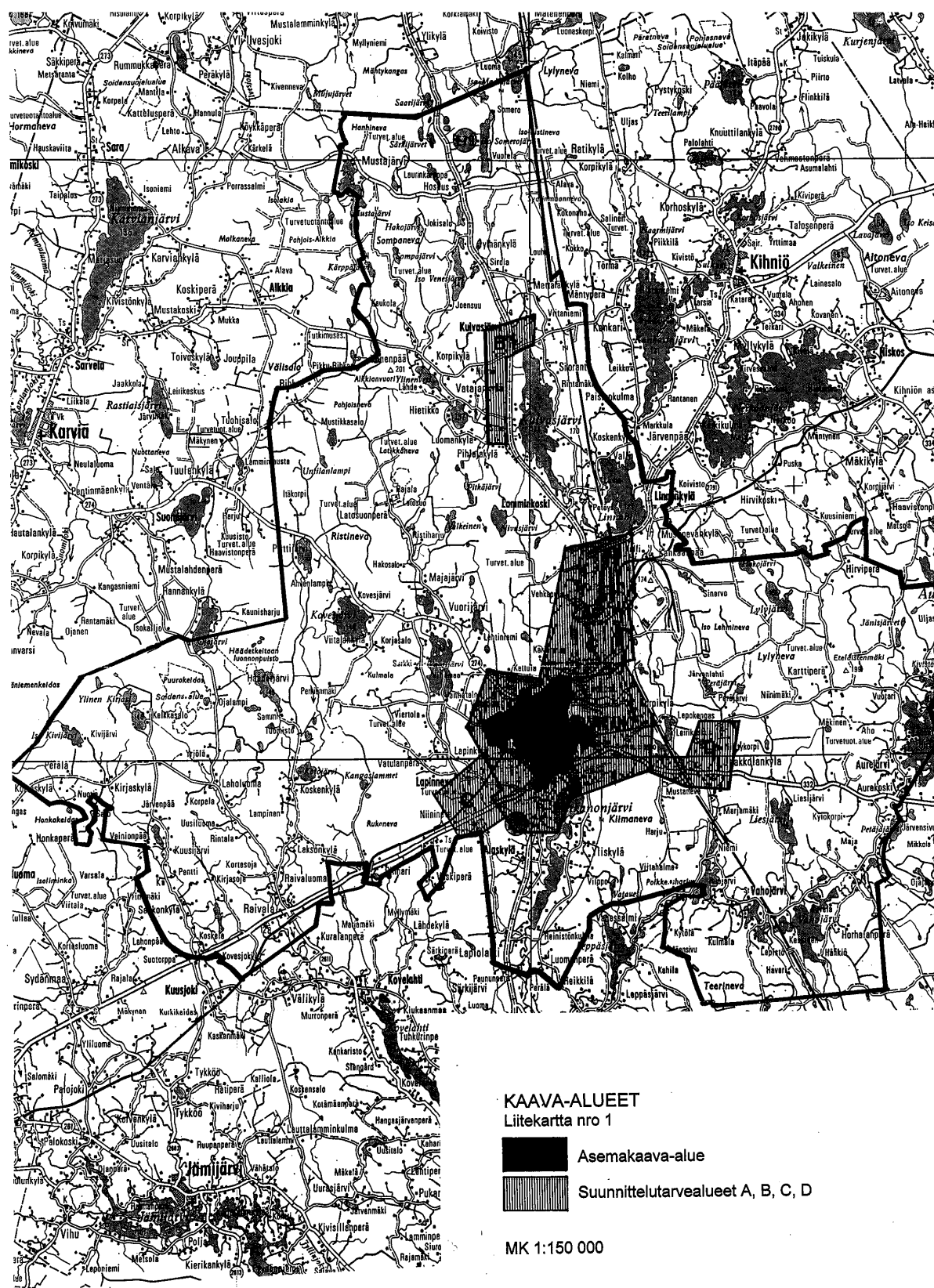
Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamuksista ja pakkokeinoista säädetään ympäristönsuojelulain 13 luvussa ja 116 §:ssä. Rangaistuksena velvollisuuden laiminlyömisestä tai ympäristön tahallisesta pilaamisesta on vähintään sakko, ellei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

8 VOIMAANTULOMÄÄRÄYKSET

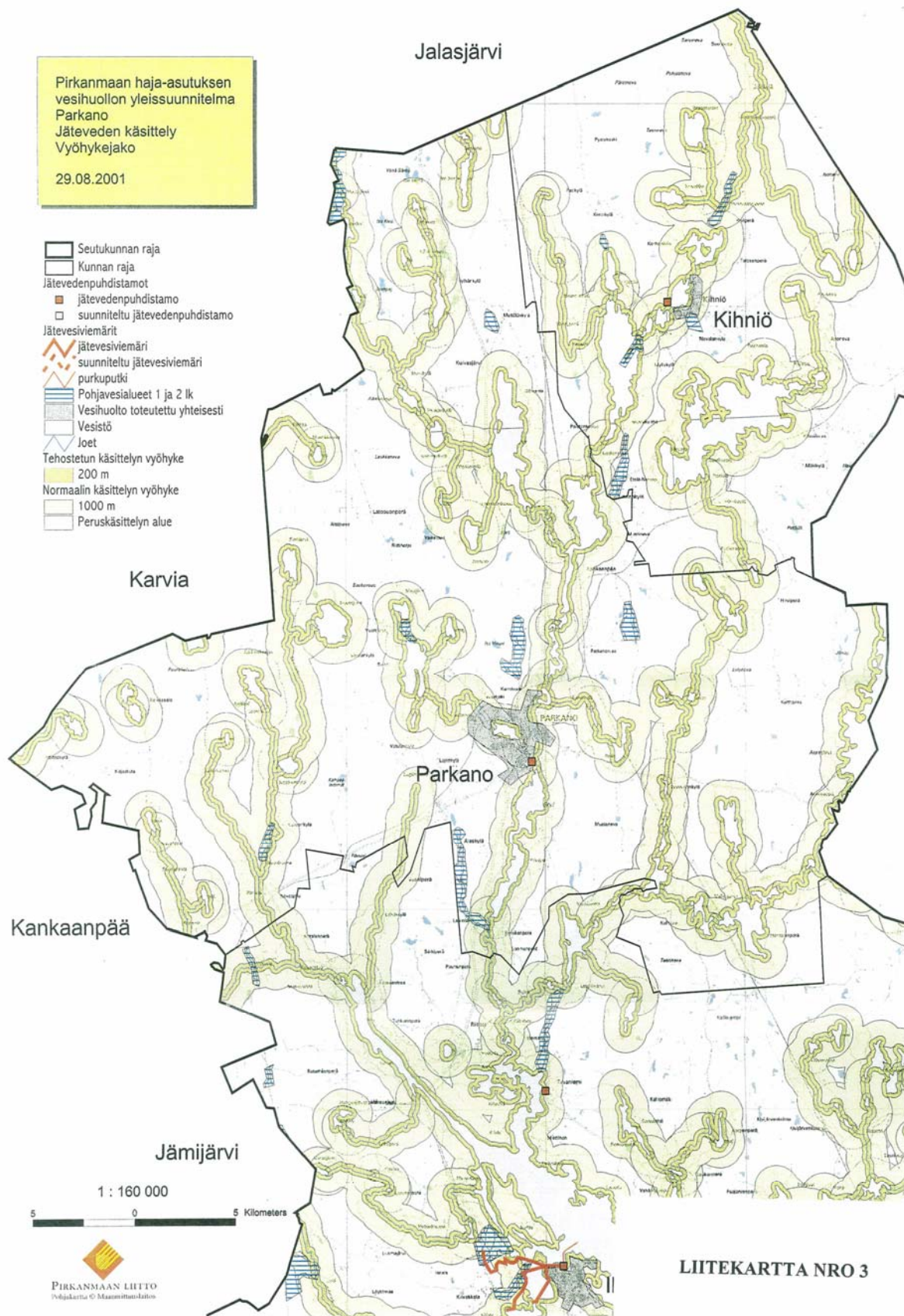
27 § Voimaantulo

Nämä ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan pp.kk.vvvv.

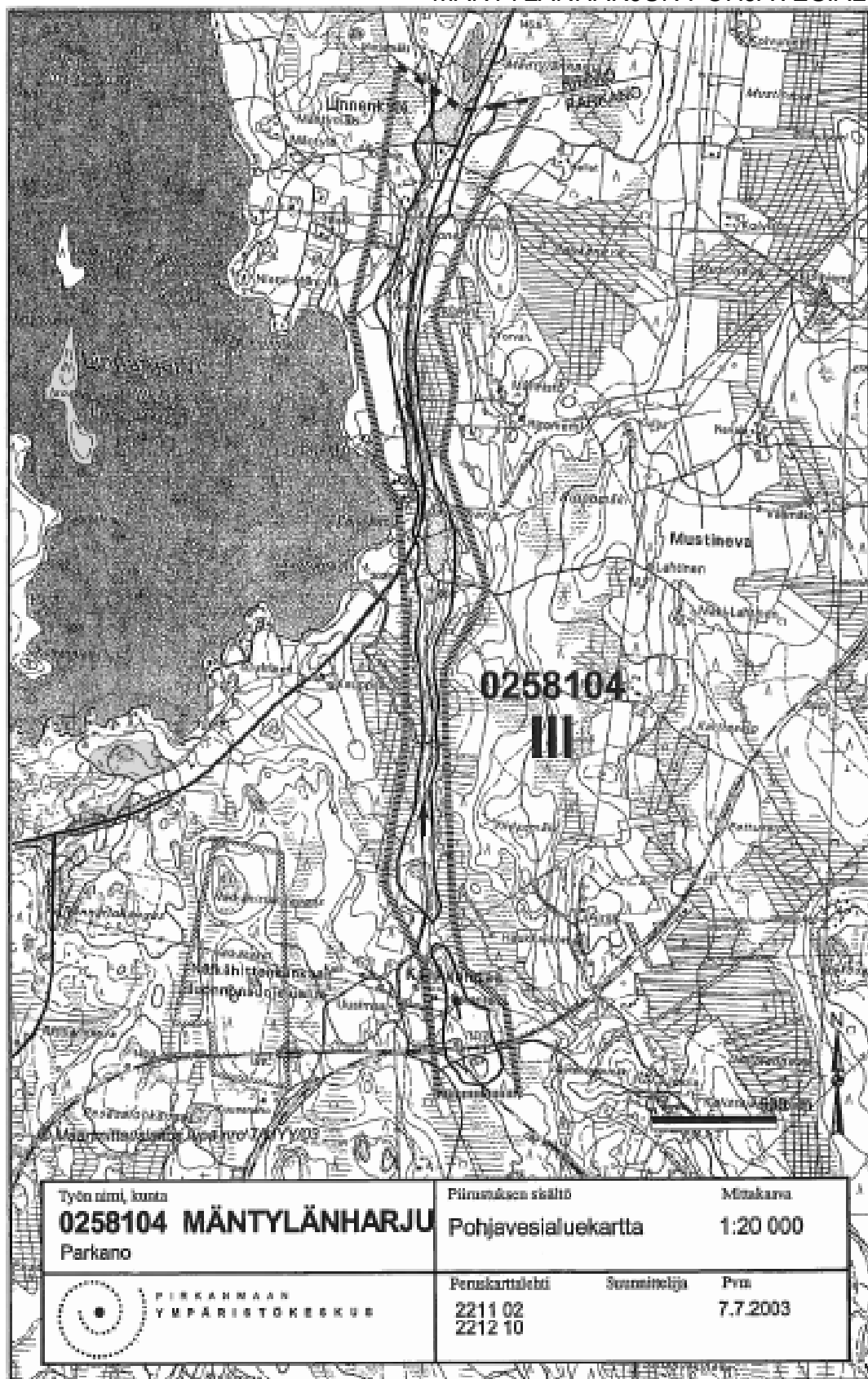
LIITE 2 KAAVA-ALUE

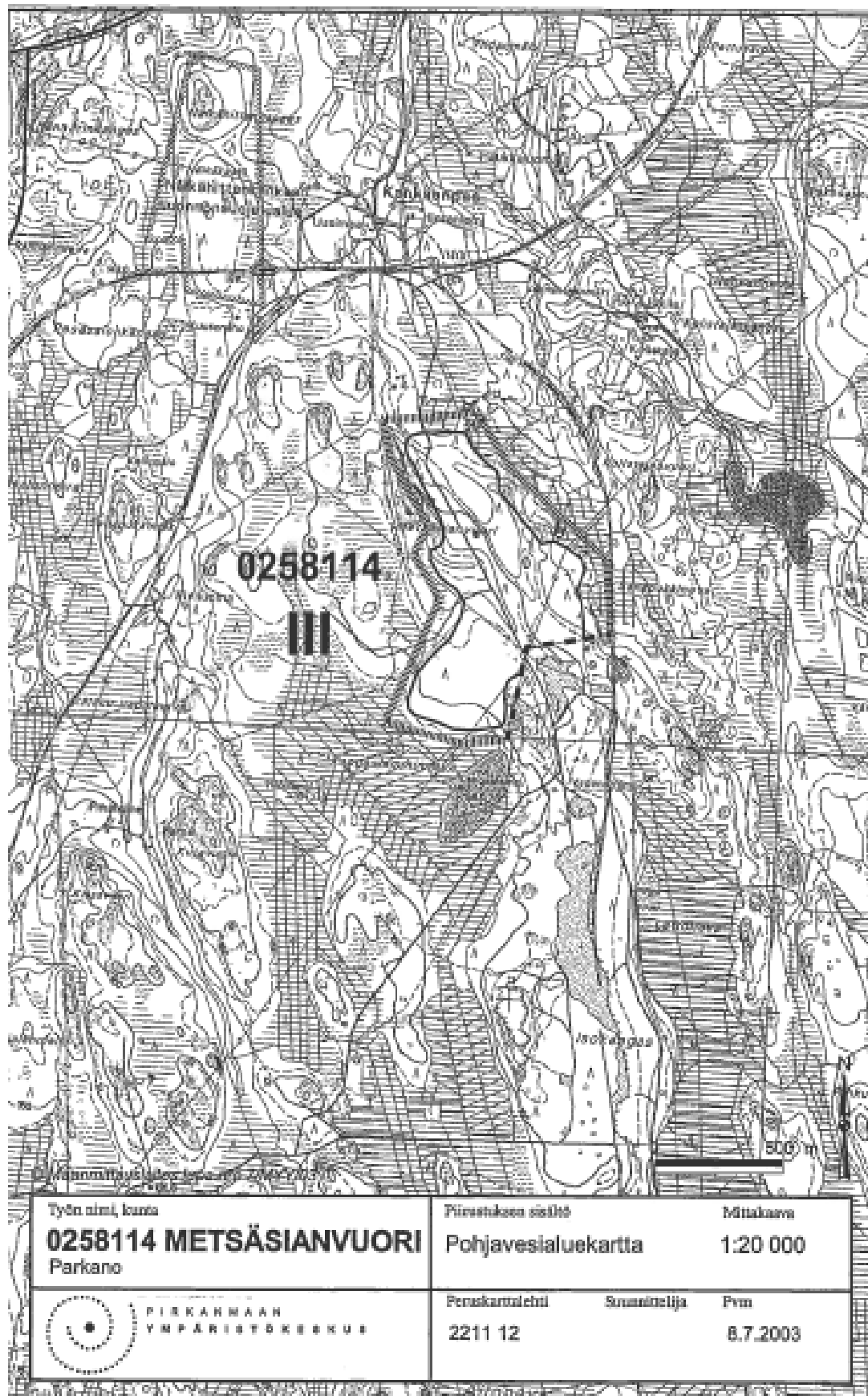
LIITE 3 POHJAVESIALUEET JA RANTAVYÖHYKE

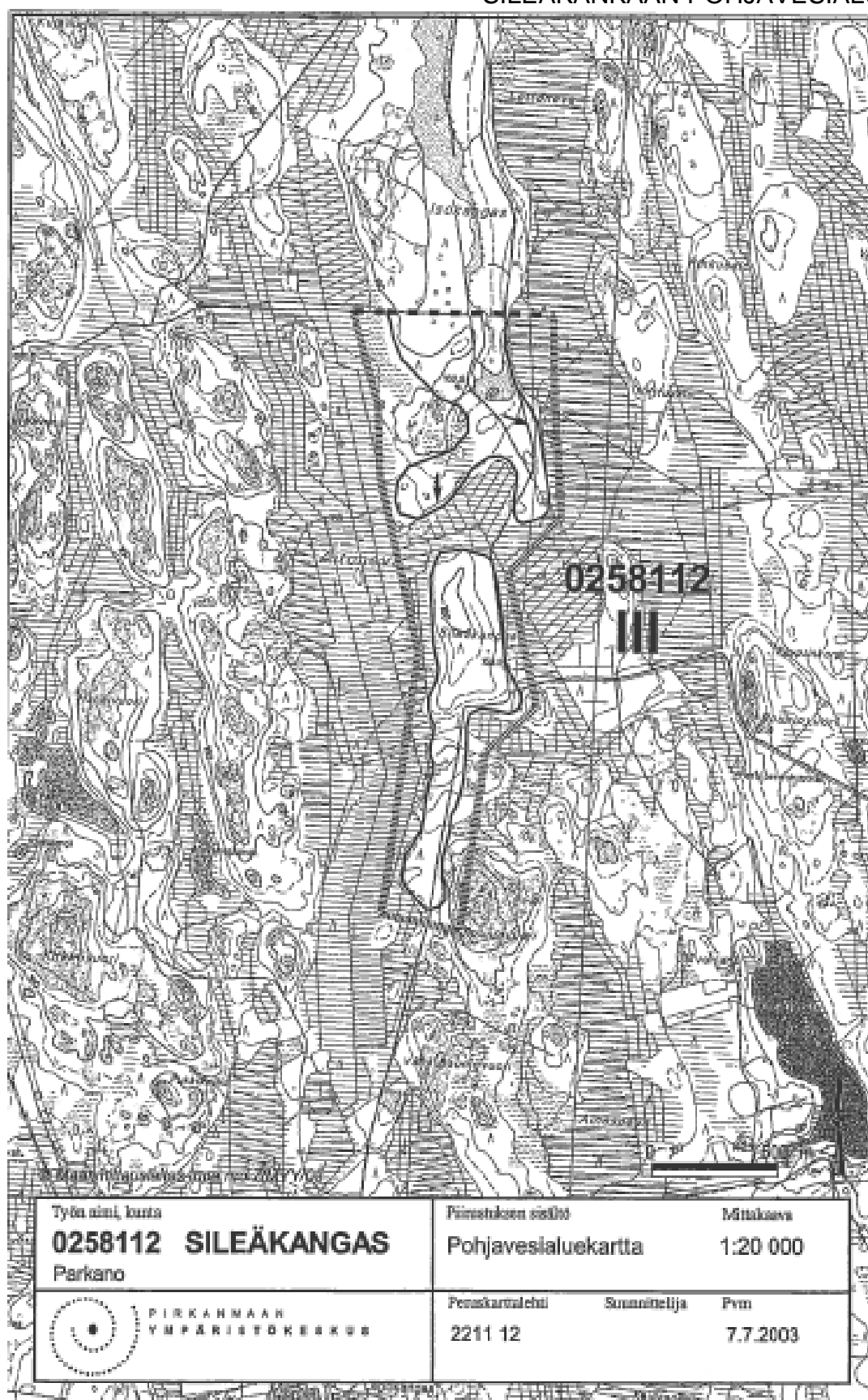
LIITE 4
MÄNTYLÄNHARJUN POHJAVESIALUE

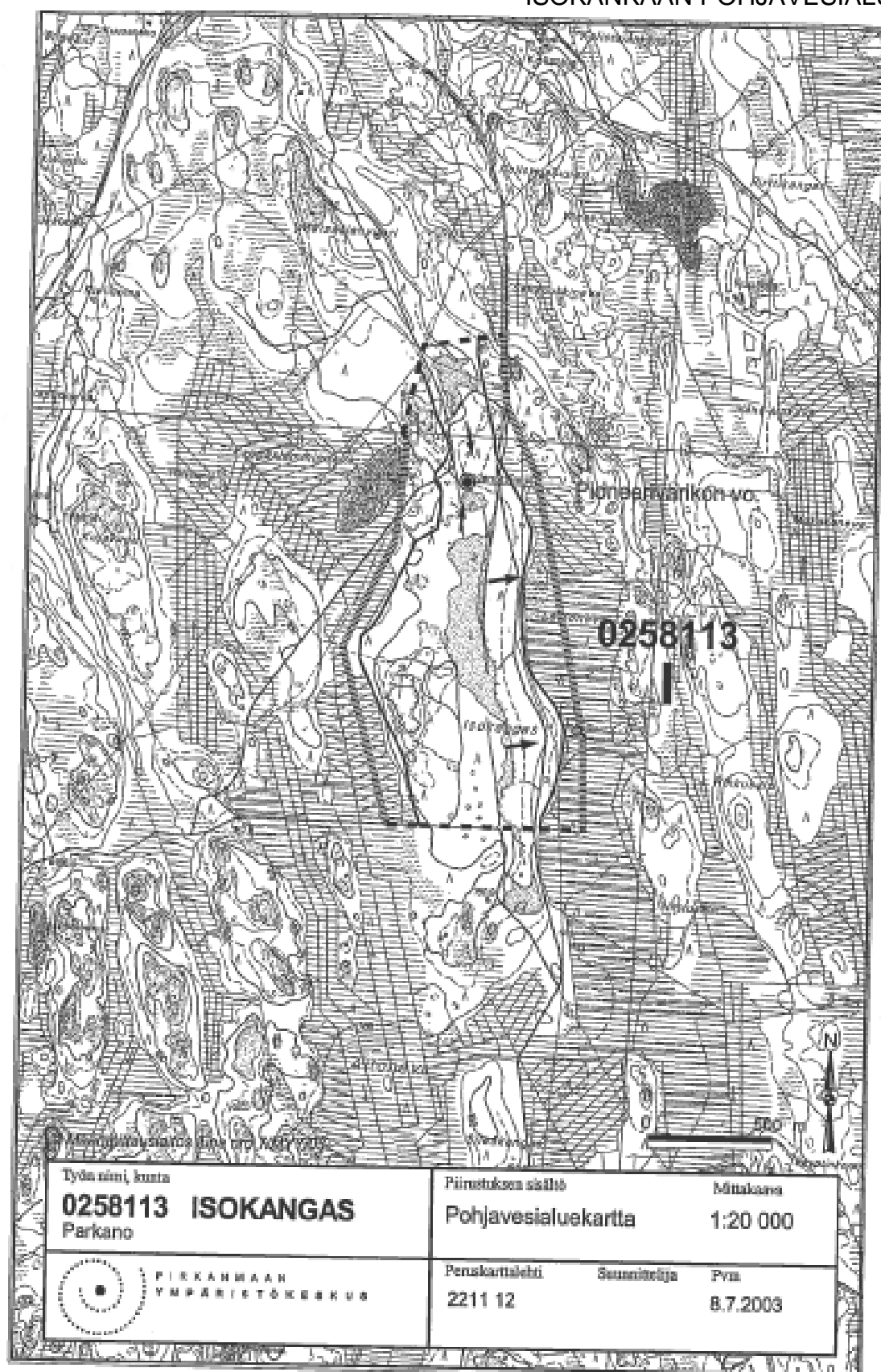
LIITE 5
METSÄSIANVUOREN POHJAVESIALUE

LIITE 6
SILEÄKANKAAN POHJAVESIALUE

LIITE 7
ISOKANKAAN POHJAVESIALUE

PARKANON KAUPUNGIN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

1 YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § *Tavoite*

Määräysten antamisen tavoitteena on ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa tai vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Määräysten perusteenä ovat paikalliset olosuhteet.

2 § *Määräysten antaminen ja valvonta*

Ympäristönsuojelulain 19 §:n mukaan kunta voi antaa lain täytäntöönpanemiseksi paikallisista olosuhteista johtuvia määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin ympäristönsuojelulaissa mainittua luvanvaraista tai ilmoituksenvaraista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa.

Ympäristönsuojelulain 86/2000 mukaan määräykset voivat koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai tärinän torjuntaa
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella
- 4) alueita, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön tai vesilain 1 luvun 2 §:n mukaiseen uomaan
- 5) vyöhykkeitä ja alueita, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista (30.12.2004/1300)
- 7) vesien tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisen vesienhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.
(30.12.2004/1300)

Ympäristönsuojelulain 21 §:n mukaan kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona Parkanossa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Ympäristönsuojelulain 21 §:n 2 momentin ja kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta annetun lain 7 §:n mukaisesti ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa siirtää sille kuuluvaa ratkaisuvaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin

Määräykset ovat YSL 19 §:n mukaan voimassa koko kunnan alueella, ellei niitä ole osoitettu koskemaan vain 4 §:ssä määritellyjä erityisalueita.

Ympäristönsuojelumääräykset ovat samantasoisia muiden kunnallisten säännösten kanssa. Ympäristönsuojelullisista syistä tulee ristiriitatilanteissa noudattaa ympäristön kannalta tiukempaa määräystä.

4 § Erityiset paikalliset olosuhteet

Ympäristönsuojelumääräykset voivat koskea kuntaa tai vain sen tiettyjä osia. Parkanossa erityistä huomiota vaativiksi alueiksi on nähty tarpeelliseksi määritellä *taajama-alue*, *pohjavesialue* ja *rantavyöhyke*. Taajama-alue halutaan erottaa siksi, että useat toiminnot tai päästöt, kuten savu tai melu, voivat aiheuttaa suurempaa haittaa tiuhaan asutulla alueella kuin haja-asutuksen parissa. Pohjavesialueet ja rantavyöhyke puolestaan ansaitsevat erikoishuomiota vesien-suojelullisista syistä.

2 JÄTEVEDET

Jätevesien puhdistusvaatimusten tarkoituksena on, ettei talousjätevesistä aiheutuisi ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin tarkoittamaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa (YSL 27b§).

5 § Jätevesien käsittely jätevesiviemäröinnin alueella

Vesihuoltolain (119/2001) 10 §:n mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö tulee liittää jätevesiviemäriin.

6 § Jätevesien käsittely jätevesiviemäröinnin ulkopuolella

Ympäristönsuojelulain 86/2000 27c §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa 209/2011 määritellään haja-asutusalueen jätevesille vähimmäispuhdistusrajat, jotka tulee täyttää puhdistusmenetelmästä riippumatta. Rajat ilmoitetaan prosentuaalisina vähennyksinä haja-asutuksen kuormitusluvun avulla määritetyn käsittelemättömän jäteveden kuormituksesta. Myös muista jäteveden puhdistamiseen liittyvistä vaatimuksista, kuin myös niistä poikkeamisesta, on säädetty kyseisessä lain 86/2000 pykälässä 27c. Vähäisten vesien maahan johdaminen puhdistamatta on sallittu YSL:ssä 27b §:ssä silloin kun niistä ei aiheudu ympäristön pilaantumista.

Jätevesien kuormituksen ympäristölle tulee pysyä valtioneuvoston asetuksessa 209/2011 annetuissa rajoissa. Siksi jätevesijärjestelmästä on tarpeen tehdä selvitys, josta voidaan arvioida puhdistetun veden kuormitus ympäristölle. Samasta syystä selvitys tulee olla olemassa myös silloin, kun vesiä johdetaan maahan puhdistamatta YSL 27b § mukaisesti. Selvityksistä on säädetty valtioneuvoston asetuksessa 209/2011 5 §.

Jätevedenpuhdistuksen tehokkuuden ylläpitämiseksi järjestelmien toimivuutta tulee seurata. Pienpuhdistamoista tulee ottaa vesinäytteitä laitteen valmistajan tuotteelle määräämin väliajoin.

Ympäristönsuojelulain 27d §:ssä selvitetään perusteet ja syyt, joilla vedenpuhdistuksen vaatimustasosta voidaan myöntää poikkeus, korkeintaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Jätevesistä ei kuitenkaan tällöinkään saa johtua haittaa ympäristölle.

Parkanossa on katsottu tarpeelliseksi tehostaa jäteveden puhdistusta rantavyöhykkeellä ja kieltää jätevesien johtaminen maaperään pohjavesialueella. Pohjavesialueisiin kuuluvat I- ja II-luokan pohjavesialueet. Rantavyöhyke ulottuu 200 m päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta. Näiden alueiden ulkopuolisella alueella puhdistus tapahtuu vähimmäispuhdistusvaatimusten mukaisesti.

6.1 Vähimmäisvaatimustaso

Ympäristönsuojelulain 27c § nojalla on valtioneuvoston asetuksessa 209/2011 annettu vähimmäispuhdistusvaatimukset jätevesien puhdistukselle. Näitä noudatetaan, ellei ole syytä antaa tehostettuja puhdistusvaatimuksia.

Vaadittavat puhdistustehot voidaan saavuttaa sakokaivoilla ja maaperäkäsittelyllä tai asianmukaisesti huolletulla, laadukkaalla pienpuhdistamolla. Fosforinpoiston tehostaminen maaperäkäsittelyn yhteydessä on suositeltavaa, sillä se paitsi tehostaa veden puhdistumista, myös pidentää käsittelyjärjestelmän käyttöikää.

Kuivakäymälää, erityisesti kompostoivaa kuivakäymälää, tulisi suosia ratkaisuna, sillä se minimoi tai poistaa kokonaan käymäläjätevedet. Puhdistettavaksi jäisi tällöin vain virtsaa ja ulosteita sisältämättömät harmaat jätevedet, joiden kuormitus on huomattavasti vähäisempi ja puhdistusvaatimukset matalammat. Tällöin myös mahdollisten sako- tai umpikaivojen tilavuutta voi pienentää ja tyhjennysväliä pidentää. Umpisäiliön käyttö vaatii myös ajotien kunnossapitoa.

6.2 Puhdistustaso herkästi pilaantuvilla alueilla

YSL 19 §:n nojalla ympäristösuojelumääräyksissä voidaan antaa tietyille alueille yleistä tasoa tiukempia määräyksiä, mikäli alueen katsotaan olevan pilaantumisen herkkä, esimerkiksi rantavyöhyke.

Ympäristönsuojelulain 86/2000 27c §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa on annettu puhdistustasovaatimukset myös alueille, joilla ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti tehostetaan jätevedenpuhdistusta ympäristön pilaantumisherkkyuden vuoksi.

Tehostetun puhdistustason vaatimusten saavuttamiseksi käymäläjätevesille tarvitaan umpisäiliö, tai siirtyminen kuivakäymälän käyttöön. Kuivakäymälän käytön perusteista ks. 6.1. Muiden jätevesien puhdistustaso täyttyy käyttämällä sakokaivoja ja maaperäkäsittelyä.

6.3 Pohjavesialueet

Jätevesien johtaminen maahan pohjavesialueilla on kielletty, sillä siitä voi katsoa johtuvan pilaantumisen vaaraa pohjavesille. Pohjavesien pilaaminen on kielletty ympäristönsuojelulaissa 86/2000, 8 §.

7 § Vähimmäisetäisyys-suositukset ja kunnossapito

Jätevesien purkupaikkojen sijoittaminen talousvesikaivon yläpuolelle on ehdottomasti kielletty suuren pilaantumisriskin vuoksi.

Vastaavasti purkupaikan tai puhdistusjärjestelmän sijoittaminen liian lähelle tontin rajaa, tietä, kaivoa, rakennusta, ojaa, vesistöä tai pohjavettä on kielletty vedensuojelullisista syistä, sillä väärästä sijoittelusta voi aiheutua pohjavesien tai muiden vesien pilaantumista ja näin myös terveyshaittaa ihmisille.

Jätevesien käsittelylaitteistojen ja puhdistettujen jätevesien purkupaikan sijoittamisen etäisyysvaatimukset perustuvat yleisesti käytössä oleviin suojaetäisyyksiin. Etäisyyksiä ei tontin rajallisuuden takia aina ole mahdollista toteuttaa, joten etäisyydet ovat ohjeellisia. Ne eivät siis ole ehdottomia vaatimuksia, vaan niitä tulisi noudattaa mahdollisuuksien mukaan ja soveltaa tilanteen sallimissa rajoissa. Etäisyys-suositusten tarkoituksena on ehkäistä vesien pilaantumista ja muita haittoja, eikä etäisyyksien säntillinen noudattaminen ole välttämätöntä kunhan tämä tavoite täyttyy.

Viittaus: Haja-asutusalueiden jätevesihuollon tehostamisen toimeenpanossa annetaan ohjeelliset etäisyydet purkupaikkojen ja puhdistamojen sijoitteluun.

Mahdollisten haittojen minimoimiseksi olisi kuitenkin hyvä pitää 100 m suoja-etäisyys jätevesijärjestelmästä tai -purkupaikasta naapurin kaivoihin aina kun mahdollista.

8 § Ajoneuvojen, koneiden, autojen ja vastaavien laitteiden pesu

Koska pesuvesistä voi aiheutua haittaa ympäristölle ja ne voivat vähentää yleistä viihtyvyyttä, autojen ja vastaavien laitteiden pesua on rajoitettu kaduilla ja muilla yleisillä alueilla. Myös omalla kiinteistöllä tapahtuvassa pesussa tulee pitää huolta yleisen viihtyvyyden ja naapurisovun säilymisestä.

Autojen ja vastaavien laitteiden pesusta voi aiheutua haittaa pohjavesille tai vesistöille, mikäli pesuvedet joutuvat suoraan vesistöön tai käytetään vahvoja pesuaineita. Siksi autojen ja laitteiden pesu pohjavesialueilla on rajoitettu ja kielletty rannoilla tai muilla sellaisilla alueilla josta pesuvedet pääsevät suoraan vesistöön.

Ajoneuvojen ja muiden vastaavien laitteiden laajamittaisesta pesusta syntyvät suuret vesimäärät sekä liuotinpohjaiset pesuaineet voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi laajamittainen pesu ja pesu liuotinpohjaisilla pesuaineilla tulee tehdä tarkoitusta varten rakennetulla paikalla, jossa vedet voi käsitellä asianmukaisesti. Erotuskaivot ja niiden säännöllinen huolto ovat tarpeen viemäriverkoston toiminnan kannalta.

9 § Mattojen ja muiden tekstiilien pesu

Mattojen sekä muiden tekstiilien pesuvesien johtaminen suoraan vesistöön kuormittaa vesistöä ja voi aiheuttaa veden pilaantumista. Myös fosfaatittomia pesuaineita käytettäessä voi aiheutua veden likaantumista.

10 § Lumen ja sulamisvesien käsittely ja lumenvastaanottopaikkojen sijoittelu

Katujen tulee säilyä käyttökelpoisina, joten lumen ja sulamisvesien määrää katualueilla on rajoitettu. Laissa katujen ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (1978/669) sekä siihen tehdyssä muutoksessa (547/2005) määrätään tontin omistaja velvolliseksi pitämään tontin kohdalta jalkakäytävä puhtaana jäältä ja lumesta (4§). Tämän nojalla kunnalla on oikeus laskuttaa vaaditusta puhdistustyöstä tontin omistajaa, mikäli kyseistä velvollisuutta ei ole täytetty. Myös maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § mukaan laiminlyöty rakennuksen ympäristö voidaan määrätä siistittäväksi.

Lumen mukana kulkeutuvat roskat sekä lumimassoista aiheutuvat sulamisvedet saattavat aiheuttaa haittaa ympäristön kunnolle ja yleiselle viihtyvyydelle. Haittojen välttämiseksi lumen sulamisvesien ja roskien joutuminen vesistöihin tai pohjavesiin tulee estää asettamalla rajoituksia lumen sijoitukselle.

3 JÄTTEET JA KEMIKAALIT

11 § Yksityiskohtaiset määräykset kiinteistöjen jätehuollon järjestämisestä

Koska kiinteistöjen jätehuollosta on jo annettu määräykset Parkanon kaupungin jätehuoltomääräyksissä, ei niitä tässä enää toisteta. Jätehuoltomääräykset löytyvät Parkanon kaupungin sivuilta.

12 § Yleiset määräykset kemikaalien ja ongelmajätteiden varastoinnista

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ongelmajätteiden vienti niille tarkoitettuun keräyspisteeseen on perusteltua.

Kemikaalit ja polttoaineet voivat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista, joten niiden joutuminen kosketuksiin luonnon kanssa tulee ehkäistä huolellisella ja asianmukaisella varastoinnilla. Myös estämällä maaperälle ja vesistöille haitallisten kemikaalien käyttöä maalämpöputkissa vähennetään ympäristön pilaantumisen riskiä. Tuotannollisista syistä rehuntuotantoon tarvittavia kemikaaleja saa kuitenkin säilyttää pellolla juuri, ja ainoastaan, ennen levittämistä.

Kemikaaleista aiheutuvien päästöjen rajoittamisesta ja puhdistamisesta säädetään ympäristölainsäädännössä. Maaperän pilaantumiseen johtavan toiminnan harjoittaja on vastuussa puhdistamisesta (YSL 75 §).

13 § Polttoaine- ja muiden kemikaalisäiliöiden sijoitus, tarkastus ja kunnossapito

Polttoaine- ja muut kemikaalisäiliöt tulee tarkastaa, pitää kunnossa ja säilyttää tiiviillä alustalla, jottei niiden sisällöstä aiheudu haittaa ympäristölle. Myös Elinkeino- liikenne ja työelämäkeskuksen ja Tampereen kaupungin laatimassa oppaassa *Polttoaineiden varastointi maatiloilla kiinteissä farmarisäiliöissä* todetaan farmarisäiliöiden säännöllinen tarkastaminen ja huolto tarpeelliseksi. Erityisesti yksivaippaiset säiliöt ovat riski ympäristölle, ja siksi niiden asianmukainen suojaus tulee järjestää.

Kemikaaleista aiheutuvien päästöjen rajoittamisesta ja puhdistamisesta säädetään ympäristölainsäädännössä. Maaperän pilaantumiseen johtavan toiminnan harjoittaja on vastuussa puhdistamisesta (YSL 75 §). Ympäristönsuojeluviranomaisen tulee pyynnöstä saada nähdä tiedot säiliöistä ja tarkistuksista ympäristönsuojelullisista syistä (YSL 83§).

13.1 Sijoitus, tarkastus ja kunnossapito pohjavesialueilla

Pohjaveden suojelemiseksi on perusteltua sijoittaa uudet, asianmukaisesti varustellut säiliöt maan pinnalle sekä varustaa vanhat yksivaippaiset säiliöt suojaaltaalla.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (344/1983) määrätään tarkastusvälit maanalaisille, yksivaippaisille öljy- ja kemikaalisäiliöille niiden kuntoluokitukseen perustuen. Ympäristön pilaantumisen riski on erityisen suuri pohjavesialueilla, ja siksi myös muiden kuin maanalaisten säiliöiden kuntoon tulee kiinnittää erityistä huomiota.

13.2 Sijoitus, tarkastus ja kunnossapito muilla kuin pohjavesialueilla

Öljyn ja muiden kemikaalien aiheuttaman suuren ympäristöriskin vuoksi maanalaiset säiliöt, joita ei voi silmämääräisesti havainnoida, tulee tarkistuttaa tietyin määräajoin myös pohjavesialueiden ulkopuolisilla alueilla. Kuntoluokitus maanalaisten säiliöiden tarkastamiseen on sama kuin mitä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä (344/1983) on määrätty maanalaisille säiliöille pohjavesialueilla.

13.3 Säiliön poistaminen

Käytöstä poistetun säiliön jättäminen maaperään voi johtaa maaperän saastumiseen, varsinkin jos säiliötä ei ole asianmukaisesti puhdistettu. Säiliön maaperään jättäminen käytön lopettamisen jälkeen voi yhä aiheuttaa riskin maaperän pilaantumiselle ja siirtää tuonnemmaksi lopullista poistamista mahdollisten uusien rakennelmien tieltä.

Mikäli poistaminen on teknisesti hyvin hankalaa tai kallista, voidaan harkinnanvaraisesti poiketa poistamismääräyksestä. Ennen ympäristönsuojelumääräysten voimaantuloa käytöstä poistettuja, asianmukaisesti täytettyjä säiliöitä, joista on poistettu täyttö- ja ilmaputket, ei tarvitse enää kaivaa ylös.

4 LANNAN LEVITYS JA VARASTOINTI

14 § Vyöhykkeet ja ajankohdat jolloin lannan levitystä rajoitetaan

Lannan levityksen ja varastoinnin rajoitukset perustuvat valtioneuvoston asetuksen (931/2000) maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta.

Lannan levittämistä kehoitetaan välttämään viikonloppuisin lähiympäristön viihtyvyyden takia.

5 ILMANSUOJELU

15 § Savukaasupäästöjen haitallisten vaikutusten ehkäisy

Jos kiinteistön lämmityskattilat tai muut tulipesät eivät ole asianmukaisessa kunnossa tai niissä poltetaan epäsoivia materiaaleja (kuten turvetta), savukaasut voivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista ja naapurihaittaa hajun, nokeentumisen, pienhiukkasten tai vaarallisten yhdisteiden muodossa. Taajaman ulkopuolella avopolton haittoja voidaan pitää merkittävästi vähäisimpinä.

16 § Kunnostus- ja puhtaanapitotöistä mahdollisesti aiheutuvan ympäristön pilaantumisen torjunta

Kunnostus- ja puhtaanapitotöissä voi syntyä erilaisia haitallisia ja myrkyllisiä jätteitä ja pölyä. Niiden leviäminen tulee estää tarvittavin keinoin viihtyvyys- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Hiekoitushiekan huuhteleminen viemäriin on kielletty viemärin toimivuuden ylläpitämiseksi.

6 MELUNTORJUNTA

17 ja 18 §:t, Äänenvahvistimien käyttö ulkotiloissa, Yleisötilaisuuksien meluntorjunta

Melu määritellään ääneksi, joka on epämiellyttävää, häiritsevää tai muutoin vahingollista ihmisen terveydelle tai hyvinvoinnille. Näillä määräyksillä pyritään ehkäisemään häiritsevän melun aiheuttamia haitallisia vaikutuksia erityisesti taajamassa. Ympäristönsuojelulain 19 §:n nojalla voidaan antaa määräyksiä tilapäisen, erityisen häiritsevän melun tai tärinän torjumiseksi. Määräykset voivat koskea esimerkiksi konserttien järjestämistä, katutöitä, sähköisten äänenvahvistimien käyttöä ja muita vastaavia toimia. Yöaikainen melu on erityisen häiritsevää, joten sitä on rajoitettu. Sama koskee melua päivisin taajaan asutulla alueella tai muiden melulle herkkien kohteiden lähetyvillä. Kuitenkin maanseutuelinkeinojen kannalta välttämättömien toimintojen kohdalla väliaikainen melu yöaikaankin on sallittu.

19 § Eräiden melua tai tärinää aiheuttavien toimintojen rajoittaminen

Melun haittavaikutusten ja yleisen viihtyvyyden vuoksi melua aiheuttavia toimintoja on rajoitettu vain päiväsaikaan 07-22 arkipäivisin. Yhdyskuntateknisten kunnossapitotöiden tai maa- ja metsätalouselinkeinojen harjoittamiseksi voi kuitenkin olla välttämätöntä tehdä myös yöaikaan työtä, josta saattaa aiheutua melua. Määräys ei myöskään koske luvanvaraista toimintaa eikä liikenneväyliä.

20 § Melu-ilmoitusmenettelystä poikkeaminen

Melu-ilmoitusmenettelystä säädetään ympäristönsuojelulain 60 §:ssa. Sen mukaan toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus toimenpiteestä tai tapahtumasta, josta aiheutuu erityisen häiritsevää väliaikaista melua tai tärinää.

Ilmoitusta ei tarvitse tehdä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, jonka kunta on ympäristönsuojelumääräyksissään ilmoitusvelvollisuudesta vapauttanut.

7 MUUT MÄÄRÄYKSET

21 § Eläinten ruokinta

Eläinten ruokinnasta saattaa aiheutua muun muassa asuin ympäristön tai kiinteistön likaantumista tai eläinten läsnäolon aiheuttamaa häiriötä. Nämä voidaan katsoa ympäristönsuojelulaissa mainituksi haitaksi (3§) ympäristölle tai naapureille, jota ympäristönsuojelulain puitteissa pyritään ehkäisemään. Myös kiinteistökohtaiset järjestysmääräykset velvoittavat kyseisen kiinteistön asukkaita.

22 § Rantojen ruoppaus

Vähäinenkin ruoppaus voi aiheuttaa haittaa tai viihtyvyyden laskemista naapureille ja muille vesistön käyttäjille. Siksi ruoppaus tulee suorittaa kesäkauden ulkopuolella, kun ruoppauksen vaikutukset viihtyisyyteen eivät ole niin suuret. Haitan minimoimiseksi ruoppaus tulee myös tehdä ympäristöministeriön ohjeituksen mukaan.

23 § Kotieläimet

Eläinten pidosta ei tule aiheutua melu- tai muuta haittaa välittömään ympäristöön.

24 § Yleinen velvollisuus antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja

Ympäristönsuojelulain 19 §:n mukaan kunnat voivat antaa määräyksiä valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamisesta. Myös ympäristönsuojelulain 83 § velvoittaa toiminnanharjoittajia ja viranomaisia antamaan tarpeellisia tietoja ympäristönsuojeluviranomaiselle.

25 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Ympäristönsuojelulain 19 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää määräyksestä poikkeuksen siinä mainituin perustein. Poikkeamisesta ei kuitenkaan saa aiheutua näiden määräysten tavoitteiden syrjäytymistä, vaan poikkeuksen voi tehdä vain, jos olosuhteet tai kustannukset ovat määräyksen noudattamiselle kohtuuttomat.

26 § Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraukset

Määräys viittaa ympäristönsuojelulain niihin kohtiin, joissa on annettu säännökset valvonnasta ja hallintopakosta sekä sanktioista. Ympäristönsuojelulain 16 §:ssä eritellään kyseisessä laissa mainitut kohdat, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä seuraa sakkoja, ellei muualla laissa ole määrätty kyseiselle rikkomukselle ankarampaa rangaistusta.

8 VOIMAANTULOMÄÄRÄYKSET**27 § Voimaantulo**

Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta päättää Parkanon kaupunginvaltuusto määräykset hyväksyessään.